BAB 1 : KEMUNCULAN TAMADUN AWAL MANUSIA

ITEM BERSTRUKTUR
Muka surat 4

Kreatif dan inovasi manusia dalam kehidupan seharian merupakan proses pembentukan tamadun.

1 (a) Nyatakan maksud tamadun

- **Berasal daripada bahasa Arab iaitu perkataan mudun dan madain**
- **Madana iaitu tinggi budi bahasa dan pembukaan bandar**
- **Perkataan bahasa Inggeris iaitu Civilization**
- **Berasal daripada bahasa Greek iaitu Civitas yang bermaksud bandar**
- **Peradaban manusia**

[2 markah]

Muka surat 5 – 7

(b) Berikan ciri masyarakat bertamadun.

- **Pertempatan kekal**
- **Kehidupan berorganisasi**
- **Sistem pemerintahan**
- **Pengkhususan pekerjaan**
- **Agama dan kepercayaan**
- **Bahasa dan sistem tulisan**

[2 markah]

Muka surat 8

(c) Namakan contoh sistem tulisan tamadun awal

- **Cuneiform**
- **Pitograf**
- **Hieroglif**
- **Ideogram**

[2 markah]

Muka surat 8

(d) Nyatakan kepentingan sistem tulisan dalam masyarakat tamadun awal

- **Penyimpanan rekod**
- **Penulisan undang- undang**
- **Mencatat hal-hal keagamaan**
- **Mencatat idea dan pemikiran manusia**

[2 markah]

Muka surat 4 – 5

(e) Jelaskan maksud tamadun mengikut pandangan masyarakat Barat dan Islam

- **Masyarakat barat : pembangunan lahiriah seperti penulisan, undang-undang, kesenian dan perbandaran**
- **Menurut Gordon Childe : pencapaian lahiriah merupakan kayu ukur kemajuan sesebuah tamadun dalam masyarakat**
- **Menurut Darcy Riberio dan R.A. Buchanan : menekankan kepentingan pembangunan lahiriah dalam proses perkembangan tamadun**
- **Menurut Islam : tamadun mestilah merangkumi pembangunan lahiriah dan rohaniah untuk mengukur tahap ketamadunan sesebuah masyarakat**
- **Menurut Syed Naquib al-Attas : tamadun ialah pencapaian tahap tata susila yang tinggi dan kebudayaan yang luhur oleh sesebuah masyarakat**
- **Menurut Richard Sullivan : unsur rohaniah sangat penting dalam konsep tamadun**
- **Tamadun tidak hanya mementingkan pencapaian bentuk lahiriah seperti kesenian dan pembinaan kota semata-mata tetapi mesti diiringi dengan pencapaian dalam aspek rohaniah, tatasusila dan moral**

[2 markah]

Petempatan awal di Lembah Mesopotamia telah berkembang secara evolusi kepada bandar dan negara kota sehingga membentuk tamadun terawal di dunia yang memberikan sumbangan besar kepada peradaban manusia sejagat.

Muka surat 11 - 12

2 (a) Terangkan ciri negara kota Mesopotamia

- **Terbahagi kepada pusat kota, tembok kota, luar kota dan pelabuhan**
- **Di dalam kota terdapat istana, rumah kediaman, rumah ibadat, rumah kedai dan pasar**
- **Pusat sesebuah kota ialah rumah ibadat**
- **Kota mempunyai unit politik dan agama tersendiri**
- **Terdapat jalan raya yang lurus**
- **Tembok kota mempunyai kubu pertahanan dan pintu gerbang**
- **Terdapat sungai yang memudahkan pengangkutan**
- **Mudah dihubungi dengan wilayah sekitarnya melalui jalan laut**
- **Terdapat kawasan tanah pamah**

[2 markah]

Muka surat 12 – 13

(b) Nyatakan peranan raja dalam sistem pemerintahan teokrasi di Mesopotamia.

- **Raja sebagai ketua pentadbir**
- **Berkuasa dalam soal tanah, cukai serta hasil pertanian dan perniagaan**
- **Raja dianggap tuhan atau wakil tuhan / pemilik negara kota**
- **Sebagai ketua tentera**
- **Sebagai ketua pendeta**
- **Sebagai ketua agama**
- **Menentukan pentadbiran Zigurat**
- **Berkuasa melantik ahli keluarga diraja memegang jawatan di Zigurat**

[2 markah]

Muka surat 14

(c) Senaraikan ciri Kod Undang-Undang Hammurabi

- **Berteraskan hak rakyat terhadap keadilan**
- **Hukuman denda dan setimpal dengan kesalahan**
- **Hukuman berbeza mengikut susun lapis masyarakat**
- **Mengandungi 282 undang-undang**
- **Dipahat pada tembok dan tiang besar**
- **Dijadikan dasar perundangan Mesopotamia**
- **Digubal semasa Hammurabi**

[2 markah]

Muka surat 15

(d) Jelaskan faedah penggunaan sistem tulisan terhadap perkembangan tamadun Mesopotamia.

- **Mewujudkan sistem pendidikan**
- **Lahirnya jurutulis**
- **Membolehkan urusan pentadbiran dan soal keagamaan dicatat**
- **Penggunaan resit, nota dan surat kredit dalam urusan perniagaan**
- **Melahirkan tradisi kesusasteraan**
- **Terhasilnya epik Gilgamesh**
- **Membawa kepada perkembangan ilmu astronomi, matematik dan geometri**
- **Perkembangan dalam ilmu perubatan**
- **Ubat-ubatan dapat dikatalogkan**
- **Cara mengubati penyakit dan cara menggunakan ubatan dapat dicatat**

[2 markah]

Muka surat 14 – 15

(e) Jelaskan sumbangan sains dan teknologi tamadun Mesopotamia kepada manusia

- **Menyumbang kepada perkembangan ilmu astronomi**
- **Penguasaan bidang astronomi membolehkan mereka menggunakan jalan laut untuk belayar**
- **Pencerapan pergerakan bulan, bintang dan matahari**
- **Perkembangkan ilmu matematik seperti kiraan sistem perpuluhan /menambah/menolak/mendarab/membahagi/punca ganda dua serta ilmu geometri**
- **Penciptaan kalendar**
- **Perkembangan ilmu perubatan**
- **Penciptaan roda untuk kereta kuda**
- **Penciptaan roda membolehkan penciptaan kincir angin**
- **Penggunaan kapal layar**
- **Memperkenalkan cara membuat batu-bata**
- **Mencipta arca dan tiang batu. Contoh : Zigurat/Patung Raja Gudea**
- **Pembinaan Taman Bergantung di Babylon**

[3 markah]

Muka surat 23

> Tamadun Indus ialah tamadun yang terawal di India. Tamadun ini telah muncul pada sekitar tahun 2500 S.M. dan mula merosot pada tahun 1800 SM.

3 (a) Nyatakan ciri bandar terancang di Mohenjo-Daro dan Harappa

- **Teratur dan sistematik**
- **Bandarnya terbahagi kepada dua bahagian**
- **Di kelilingi oleh tembok**
- **Bahagian utamanya merupakan pusat pentadbiran dan keagamaan**
- **Disusun berasaskan blok tertentu**
- **Setiap blok dipisahkan oleh jalan raya yang lurus**
- **Terdapat sistem kumbahan terancang**
- **Sungai berfungsi sebagai jalan perhubungan**

[3 markah]

Muka surat 26

(b) Nyatakan pengkhususan pekerjaan masyarakat tamadun Indus?

- **Menjalankan pelbagai kegiatan ekonomi seperti perdagangan/pertanian/pertukangan/pembuatan/artisan**
- **Aktiviti perdagangan membabitkan perdagangan luar termasuk dengan Mesopotamia / Bukti penemuan cop mohor Indus di Mesopotamia**
- **Hasil perdagangannya ialah emas/gading gajah/manik/hasil pertanian**
- **Petani bercucuk tanam makanan seperti barli/kacang**
- **Ahli masyarakat menjadi artisan terlibat dalam pembinaan/penghasilan barangan logam/barangan tembikar**

[1 markah]

Muka surat 25

(c) Nyatakan organisasi sosial masyarakat Lembah Indus

- **Terbahagi kepada dua golongan iaitu golongan atasan dan golongan bawahan**
- **Golongan atasan terdiri daripada pendeta dan pedagang**
- **Pendeta mempunyai kuasa/pengaruh yang besar dalam mengawal aktiviti masyarakat terutama perkara yang melibatkan keagamaan**
- **Tampuk pemerintahan dipegang oleh pendeta**
- **Golongan bawahan terdiri daripada petani dan buruh**
- **Petani menjalankan aktiviti pertanian dan menyalurkan sebahagiannya hasil kepada pihak berkuasa**
- **Golongan buruh menjalankan kegiatan peburuhan seperti menjaga kebersihan bandar/membina tembok di benteng/membina terusan**

[2 markah]

Muka surat 27

(d) Nyatakan sumbangan tamadun Indus kepada perkembangan tamadun manusia.

- **Mengeksploitasi Sungai Indus untuk memajukan kehidupan harian**
- **Perancangan bandar**
- **Kemajuan dalam geometri dan pembinaan**
- **Teknologi pembakaran batu-bata dengan suhu tinggi**
- **Keterbukaan dengan membuat hubungan dengan tamadun lain**

[2 markah]

Muka surat 28

(e) Mengapakah tamadun Indus dianggap matang?

- **Pencapaian cemerlang dalam perancangan bandar**
- **Menjalankan kegiatan perdagangan antarabangsa**
- **Kemajuan dalam bidang ekonomi, rohani dan kepercayaan**
- **Melahirkan masyarakat yang kreatif**
- **Menghasilkan teknologi hebat**
- **Mempunyai sifat keterbukaan**

[2 markah]

Muka surat 31

Tamadun Hwang Ho muncul kesan daripada kesuburan tanah yang terdapat di Hwang Ho atau Sungai Kuning.

4 (a) Nyatakan maksud “ mandat daripada tuhan ” yang menjadi kepercayaan masyarakat tamadun Hwang Ho

- **Percaya bahawa jika raja memerintah dengan adil**
- **Kerajaan dan rakyat akan menikmati kemakmuran dan kesejahteraan hidup**
- **Pemerintah direstui tuhan.**

[1 markah]

Muka surat 31

(b) Jelaskan sistem pemerintahan Dinasti Shang dalam tamadun Hwang Ho?

- **Berbentuk pemerintahan beraja**
- **Pengganti raja ialah anak lelaki raja/saudara lelaki yang lebih muda**
- **Raja-raja Shang berkuasa secara langsung di kawasan pusat pentadbiran**
- **Percaya kuasa raja adalah mandat daripada tuhan**
- **Raja dibantu oleh golongan bangsawan dan pegawai kerajaan**
- **Golongan bangsawan bertanggungjawab mentadbir wilayahnya**
- **Golongan bangsawan berhak mewujudkan sistem pentadbiran sendiri**
- **Mereka berhak mengutip cukai, pertahanan dan undang-undang**
- **Sistem ini diasimilasikan oleh Dinasti Chou apabila mereka mengambilalih pemerintahan Dinasti Shang**

[2 markah]

Muka surat 31

(c) Jelaskan amalan kepercayaan masyarakat tamadun Hwang Ho.

- **Mengamalkan banyak kepercayaan termasuk animisme dan politeisme**
- **Menyembah roh nenek moyang**
- **Menyembah Tuhan syurga (Shang Ti) dan Tuhan bumi (Tu)**
- **Menyembah sungai, bukit dan gunung**
- **Upacara penyembahan melibatkan permainan muzik, tarian dan upacara korban**
- **Upacara penyembahan ini akan diketuai oleh bomoh**
- **Bomoh menggunakan tulang oracle iaitu tulang binatang dan kulit kura-kura untuk meramal sesuatu keadaan**
- **Amalan menilik menggunakan tulang oracle membawa kepada kemunculan sistem tulisan awal di China**

[2 markah]

Muka surat 30

(d) Nyatakan kelebihan yang dimiliki oleh pemerintah Dinasti Shang hasil kemahiran mereka menguasai teknologi gangsa

- **Menghasilkan senjata**
- **Membuat perisai**
- **Hiasan kereta kuda yang digunakan oleh tentera**
- **Peralatan upacara keagamaan**
- **Menundukkan golongan bawahan iaitu golongan hamba**

[2 markah]

Muka surat 32

(e) Nyatakan sumbangan tamadun Hwang Ho kepada tamadun dunia.

- **Sistem pemerintahan monarki**
- **Gelaran raja ditukar kepada maharaja**
- **Pembinaan sistem pengairan**
- **Pembinaan terusan**
- **Teknologi pembajakan**
- **Penciptaan cangkul**
- **Penciptaan sabit**
- **Penggunaan batas tanaman**
- **Peralatan pertanian daripada besi**
- **Sistem tulisan**
- **Sistem percetakan**
- **Pemujaan roh nenek moyang**
- **Konsep Yin dan Yang serta Feng shui**
- **Sistem kalendar**
- **Pengamalan falsafah perang Sun Tzu**

[3 markah]

ITEM ESEI

Muka surat 11

1. (a) Nyatakan proses pembentukan dan pertumbuhan tamadun Mesopotamia.

[8 markah]

Sumer	-	Orang Sumeria berhijrah ke wilayah selatan iaitu di Sumer
Kekal	-	Membina petempatan kekal
Pertanian	-	Mereka menjalankan aktiviti pertanian dengan menebus guna tanah dan membina sistem p
Lebihan-	-	Membawa kepada lebihan penghasilan makanan
Penduduk	-	Mampu menampung keperluan penduduk yang ramai
Bandar	-	Perkampungan berkembang menjadi bandar

Kota	-	Membentuk negara kota
Letak	-	Semua negara kota terletak di sepanjang sungai dan terusan

Muka surat 14 – 16

(b) Huraikan sumbangan tamadun Mesopotamia terhadap peradaban manusia.

[12 markah]

Kod	-	Melahirkan Kod Undang-Undang Hammurabi yang berteraskan hak rakyat terhadap keadi
Pendidikan	-	Mewujudkan sistem pendidikan
Tulisan	-	Kewujudan sistem tulisan membolehkan urusan pentadbiran dan perniagaan dicatat
Perniagaan	-	Mempelopori urusan perniagaan yang disertakan resit, nota dan surat kredit
Kesusasteraan	-	Melahirkan tradisi kesusasteraan
Gilgamesh	-	Penghasilan epik Gilgamesh yang menjadi rujukan
Astronomi	-	Menyumbang kepada perkembangan ilmu astronomi, matematik dan geometri
Perubatan	-	Perkembangan dalam ilmu perubatan
Katalog	-	Ubat-ubatan dikatalogkan / cara mengubati penyakit dan penggunaan ubat-ubatan dicatat
Roda	-	Sumbangan dalam penciptaan roda
Kereta kuda	-	Menghasilkan kereta kuda untuk tujuan peperangan dan pengangkutan
Kincir	-	Penciptaan kincir air untuk pertanian
Kapal	-	Penciptaan kapal layar
Batu-bata	-	Memperkenalkan cara membuat batu-bata daripada tanah liat
Arca	-	Mencipta arca dan tiang batu
Empayar	-	Merintis pembentukan empayar

Muka surat 19 – 20

2(a) Huraikan struktur pemerintahan dan pentadbiran kerajaan Mesir Purba

[6 markah]

Firaun	-	Pemerintah tertinggi digelar Firaun
Pemerintah	-	Firaun menjadi ketua pemerintah
Ketua	-	Firaun menjadi ketua pendeta, ketua hakim dan ketua pahlawan
Bantu	-	Firaun dibantu oleh golongan bangsawan, rahib dan jurutulis
Pentadbiran	-	Golongan bangsawan menjalankan pentadbiran, menjaga keamanan dan menguruskan pengagihan bekalan makanan
Bangsawan	-	Golongan bangsawan terdiri daripada pegawai, penasihat dan gabenor wilayah
Rahib	-	Rahib menguruskan hal keagamaan
Jurutulis	-	Jurutulis membantu pentadbiran dengan menulis rekod kerajaan

Muka surat 21

(b) Nyatakan sumbangan tamadun Mesir Purba kepada tamadun manusia.

[8 markah]

Piramid	-	Dalam senibina piramid
Batu-bata	-	Teknik pembinaan bangunan menggunakan batu-bata
Kertas	-	Penciptaan kertas daripada pokok papyrus
Rekod	-	Penyimpanan rekod menggunakan kertas
Tulisan	-	Menggunakan tulisan yang cantik halus dan penuh seni
Rendah	-	Memulakan pendidikan di peringkat umur yang rendah
Urus	-	Sistem pendidikan diuruskan oleh rumah ibadat
Kerajaan	-	Sistem pendidikan diletakkan di bawah pentadbiran kerajaan
Pegawai	-	Sistem pendidikan bertujuan melahirkan pegawai kerajaan terlatih
Ajar	-	Pengajaran ilmu geometri, matematik dan sains dalam pendidikan
Mumia	-	Memumiakan mayat
Banjir	-	Pengawalan banjir menggunakan ilmu matematik
Pengairan	-	Penciptaan sistem pengairan
Tebus guna	-	Menebus guna kawasan padang pasir menjadi kawasan pertanian
Kalendar	-	Memperkenalkan kalendar 365 hari dalam setahun

Muka surat 22

(c) Nyatakan sistem pendidikan dalam tamadun Mesir Purba

[6 markah]

Atasan - Pendidikan dikhususkan kepada anak golongan atasan
Rendah - Kanak-kanak diberi pendidikan sejak daripada umur yang rendah
Kerajaan - Institusi pendidikan diletakkan di bawah pentadbiran kerajaan
Ibadat - Pendidikan diuruskan oleh rumah ibadat
Lahir - Pendidikan bertujuan untuk melahirkan pegawai terlatih untuk menguruskan tanaman/mengawal banjir/membina bangunan/membina piramid
Ilmu - Ilmu yang diajar ialah geometri, matematik dan sains
Ubatan - Melahirkan pengamal perubatan

Tamadun Mesir Purba dianggap sebagai " Hadiah daripada Sungai Nil "

Muka surat 17- 22

3 (a) Buktikan pernyataan di atas.

[8 markah]

Mengalir - Sungai Nil mengalir dari bahagian utara Mesir ke Laut Mediterranean
Punca - Berpunca daripada dua anak sungai iaitu Sungai Nil Biru dan Sungai Nil Putih
Gersang - Limpahan air Sungai Nil ke tanah yang gersang menukarkan bentuk muka bumi Mesir menja
Tukar - Tanah dataran subur sesuai untuk pertanian dan petempatan manusia
Lanar - Tanah lanar yang dibawa berjaya membentuk sebuah delta yang subur untuk pertanian dan
Tetap - Petempatan tetap di sepanjang sungai berkembang menjadi perkampungan
Kalendar - Pengetahuan dalam bidang astronomi telah menyebabkan mereka memperkenalkan sistem
Gabung - Gabungan perkampungan mewujudkan beberapa buah bandar dan membentuk nome
Subur - Tanah dataran subur sesuai untuk pertanian dan petempatan manusia
Kawal - Kemajuan tamadun bergantung kepada pengawalan air Sungai Nil
Lahir - Melahirkan perkembangan ilmu matematik seperti algebra dan geometri
kalendar - Pengetahuan dalam bidang astronomi telah menyebabkan mereka memperkenalkan sistem
Papyrus - Pokok papyrus dijadikan kepingan kertas
Pelabuhan - Kapal-kapal menyusuri dan berlabuh di pelabuhan seperti Thebes/Memphis/Fayoum/Abydos
Cipta - Pemerintah mencipta sistem pengairan
Pertanian - Sistem pengairan telah menukar padang pasir menjadi kawasan tanah pertanian

Muka surat 20

(b) Huraikan sistem kepercayaan tamadun Mesir Purba

[6 markah]

Politeisme - Percaya kepada konsep politeisme
Unsur alam - Setiap tuhan dikaitkan dengan unsur alam seperti Re (Tuhan Matahari), Ra - Atum (Tuhan Langit) dan Amun (Tuhan Angin)
Mati - Percaya pada kehidupan selepas mati
Teliti - Mayat disimpan dan dijaga dengan teliti
Makam - Makam mayat dipenuhi dengan peralatan serta keperluan serta kelengkapan selepas m
Solekan - Solekan mayat dan alat kebesaran yang ditanam menentukan status mayat.

Muka surat 22

(c) Huraikan pencapaian masyarakat Mesir Purba hasil penguasaan mereka dalam bidang matematik dan astronomi ?

[6 markah]

Kawal - Dapat mengawal banjir sungai Nil
Terusan - Mencipta sistem pengairan/terusan
Pertanian - Menukar kawasan padang pasir menjadi kawasan pertanian

Kalendar	-	Memperkenalkan kalendar 365 hari berdasarkan 12 bulan setahun
Piramid	-	Pembinaan bangunan dan piramid
Urus	-	Menguruskan hal ehwal pertanian

Muka surat : 8

4 (a) Berdasarkan pengetahuan sejarah anda, mengapakah tamadun awal manusia bermula di lembah sungai ?

[6 markah]

Bekalan	-	Kemudahan untuk mendapatkan bekalan air untuk aktiviti harian
Air	-	Sistem pengairan untuk aktiviti pertanian
Protein	-	Sumber protein/ makanan
Angkut	-	Kemudahan pengangkutan
Hubung	-	Sistem perhubungan dengan masyarakat luar
Tanah	-	Kawasan tanah yang subur sesuai untuk pertanian
Rata	-	Kedudukan tanah yang rata sesuai untuk petempatan

Muka surat 27

(b) Jelaskan faktor yang menyebabkan masyarakat Indus dapat membina bandar yang terancang.

[6 markah]

Gabung	-	Gabungan kepakaran dari sudut letak bandar dan sudut pengisiannya
Geometri	-	Pemahaman ilmu geometri hasil pertembungan tamadun dengan Mesopotamia dan Mesir Pı
Seni	-	Kepandaian dalam bidang kesenian
Matematik	-	Kepakaran dalam bidang matematik
Mutu	-	Penduduk berusaha meningkatkan mutu bahan binaan tidak bergantung kepada kep membuat batu bata
Batu bata	-	Teknologi pembakaran batu bata daripada tanah liat
Harappa	-	Contoh bandar Mohenjo-Daro dan Harappa

Muka surat 26

(c) Terangkan amalan agama dan kepercayaan masyarakat tamadun Indus

[6 markah]

Patung	-	Penemuan patung dan ukiran yang berunsur keagamaan iaitu Proto - Siva
Hindu	-	Proto Siva sangat penting dengan sudut perkaitannya dengan agama Hindu
Yoga	-	Patung tersebut menunjukkan seseorang sedang duduk bersila dengan stail yoga dan terda melambangkan Dewa Brahma, Vishnu dan Siva
Ibu	-	Masyarakat tamadun ini juga percaya kepada Tuhan Ibu

Muka surat 14

5(a) Terangkan sumbangan Hammurabi dalam bidang perundangan kepada tamadun Mesopotamia

[8 markah]

Kod	-	Memperkenalkan **Kod** Undang-Undang Hammurabi
Teras	-	Undang-undang ini **berteraskan** hak rakyat terhadap keadilan
Setimpal	-	Hukuman dan denda mestilah **setimpal** dengan kesalahan tetapi berbeza mengikut susun la
Bangsawan	-	Sekiranya seorang **bangsawan** mematahkan tulang seorang bangsawan yang lain, tulangny
Rakyat	-	Sekiranya seseorang bangsawan mencederakan mata seseorang **rakyat** biasa atau mem bangsawan itu akan didenda satu wang perak
Pahat	-	Kod ini mengandungi 282 undang-undang yang **dipahat** pada tembok serta tiang besar untul
Dasar	-	Kod Undang-Undang Hammurabi menjadi **dasar p**erundangan dalam tamadun Mesopotamia
Elak	-	Undang-undang ini berjaya **mengelakkan** wujudnya permasalahan di kalangan masyarak kalangan susun lapis masyarakat itu sendiri
Perpaduan	-	Undang-undang ini mewujudkan **perpaduan** dan mengukuhkan sistem organisasi dalar tersebut

Bantu	-	Kod ini **membantu** peradaban Mesopotamia bertahan dalam jangka masa panjang iaitu dari 539 S.M.

Muka surat 19

(b) Huraikan organisasi sosial masyarakat dalam tamadun Mesir

[6 markah]

Firaun	-	**Firaun** merupakan raja yang berkuasa mutlak dan dianggap suci
Waris	-	Jawatan Firaun (raja Mesir) **diwarisi** secara turun temurun
Amon - Re	-	Pada zaman kerajaan lama, Firaun dianggap jelmaan Tuhan Horus. Semasa pemerintahan Firaun digelar sebagai Raja Matahari kerana dipercayai bahawa Firaun ialah anak Tuhan Ma
Ketua	-	Firaun merupakan **ketua** pendeta, pemilik tanah, ketua hakim dan ketua pahlawan
Bangsawan	-	Golongan **bangsawan** menjalankan pentadbiran, menjaga keamanan, mengurus dan m menjadi pegawai, penasihat dan gabenor wilayah
Rahib	-	Para **Rahi**b dipertanggungjawabkan oleh Firaun untuk mentadbir hal keagamaan
Jurutulis	-	**Jurutulis** ditugaskan mencatat rekod kerajaan
Rakyat	-	**Rakyat** terdiri daripada petani, pedagang dan artisan
Hamba	-	**Hamba** adalah susun lapis masyarakat yang paling bawah

Muka surat 31

(c) Huraikan sistem pemerintahan Dinasti Chou

[6 markah]

Wilayah	-	Raja-Raja Dinasti Chou membahagikan pemilikan tanah mereka kepada wilayah-**wilayah**
Lantik	-	Raja-raja Dinasti Chou **melantik** pembesar tempatan di setiap wilayah
Ikrar	-	Raja-raja Dinasti Chou mengikat pembesar tempatan melalui **ikrar** taat setia kepada pemeri hadiah seperti kereta kuda, senjata gangsa, hamba dan binatang
Lindung	-	Mereka diminta **melindungi** raja dan memberikan bantuan tentera semasa peperangan
Hak	-	Pembesar tempatan diberi **hak** untuk bertindak sebagai ketua agama untuk menjalankan up

BAB 2 : PENINGKATAN TAMADUN

ITEM BERSTRUKTUR

Muka surat 48

1(a) Nyatakan sumbangan Alexander The Great terhadap perluasan kuasa tamadun Yunani

- **Meneruskan usaha penyatuan kerajaan Macedonia dan Yunani**
- **Meluaskan lagi jajahan takluk Yunani.**
- **Menakluki empayar Parsi / Mesir / Turkistan /Samarkand**
- **Menguasai seluruh kawasan Laut Mediterranean**
- **Menyebarkan kebudayaan Hellenistik**

[2 markah]

Muka surat 45 – 49

(b) Nyatakan peranan Chandragupta Maurya dalam pembentukan empayar Maurya.

- **Menyatukan kerajaan-kerajaan kecil di India**
- **Mengubah status raja kepada maharaja**
- **Meluaskan empayar meliputi Teluk Benggala hingga ke Pergunungan Hindu Kush**
- **Menjadikan Pataliputra sebagai ibu negara**
- **Menubuhkan pasukan tentera yang besar**

- **Menguasai seluruh India Utara**
- **Menakluk Punjab**
- **Menewaskan Seleceus**

[2 markah]

Muka surat 45

(c) Terangkan usaha yang dilakukan oleh Asoka dalam mengukuhkan empayar Maurya

- **Menamatkan perang saudara selepas kematian ayahnya**
- **Menakluki negeri Kalinga**
- **Menekankan kedamaian dan kemajuan sosial**
- **Menjalankan penaklukan melalui penyebaran agama Buddha dan tidak lagi melalui ketenteraan**
- **Membentuk pentadbiran bercorak birokrasi untuk menjalankan pemerintahannya**

[3 markah]

Muka surat 49 – 50

(d) Senaraikan usaha yang dilakukan oleh Shih Huang Ti untuk membentuk empayar Dinasti Chin.

- **Menyatukan kerajaan kecil di China**
- **Memerintah secara autokratik**
- **Menghapuskan kuasa golongan bangsawan**
- **Melantik gabenor dan panglima tentera untuk mentadbir**
- **Membina Tembok Besar China**

[3 markah]

Pendidikan merupakan asas pembinaan dan peningkatan tamadun manusia kerana pendidikan membantu meningkatkan tahap intelektual yang membawa kepada peningkatan dalam bidang-bidang lain.

Muka surat 53

2(a) Apakah matlamat pendidikan di Athens ?

- **Bertujuan menghasilkan manusia seimbang dari segi rohani dan jasmani**
- **Manusia yang cemerlang dapat memberikan sumbangan kepada kesejahteraan masyarakat**
- **Menitikberatkan kemahiran semua aspek**

[2 markah]

Muka surat 54

(b) Terangkan matlamat pendidikan di Sparta.

- **Melahirkan warganegara tentera yang sempurna/gagah/setia kepada negara kota**
- **Mementingkan latihan fizikal**
- **Kemahiran menggunakan senjata**

[2 markah]

Muka surat 54

(c) Jelaskan falsafah dalam tamadun India

- **Falsafah terawal berkembang di dunia**
- **Falsafah bersumberkan kitab Veda**
- **Falsafah bukan aliran Veda bersumberkan ajaran Carvarka, Jainisme dan Buddhisme**

[1 markah]

Muka surat 55

(d) Nyatakan pencapaian tamadun India dalam bidang sains dan teknologi.

- **Cabang kepada pengetahuan Vedik seperti pengetahuan astronomi**

- **Ilmu matematik telah mencipta konsep geometri dan telah memperkenalkan sistem nombor iaitu angka Brahmin dan Kharosti**
- **Penciptaan layar dan perahu yang besar**
- **Seni bina untuk tujuan keagamaan berkembang seperti Stupa besar di Sanchi/kuil di Gua Ajanta dan Gua Elllora**

[2 markah]

Muka surat 55

(e) Nyatakan kemahiran yang diberi penekanan dalam sistem pendidikan tamadun China.

(i) Peringkat rendah

- **Mengenal tulisan ideogram**
- **Menghafal tulisan ideogram**
- **Menghafal sembilan buah buku suci**

[1 markah]

(ii) Peringkat menengah

- **Menulis karangan**
- **Mempelajari sastera**

[1 markah]

(iii) Peringkat tinggi

- **Menterjemah buku suci**

[1 markah]

Muka surat 38 - 39

3(a) Nyatakan ciri negara kota tamadun Yunani.

- **Berkembang di Semenanjung Greece dan pulau-pulau di sekitarnya yang dikelilingi oleh Laut Aegean dan laut Mediterranean**
- **Petempatan bermula di negara kota atau polis**
- **Polis hasil gabungan beberapa buah kampung dan bandar**
- **Terdapat banyak negara kota terkenal seperti Athens, Sparta dan Corinth**
- **Setiap polis mempunyai acropolis yang menempatkan bangunan kerajaan dan pusat keagamaan**
- **Terdapat agora tempat pertemuan rakyat dan pusat ekonomi**
- **Setiap negara kota mengandungi sebuah kota, pasar, kubu, kuil dan istana**
- **Setiap negara kota memiliki corak pemerintahan dan undang-undang tersendiri**
- **Memiliki beberapa tuhan**
- **Peperangan sering berlaku antara negara kota tersebut**

[3 markah]

Muka surat 62 – 63

(b) Jelaskan sistem sosial masyarakat Yunani

- **Susun lapis masyarakat Athens dibahagikan kepada tiga iaitu warga negara, bukan warga negara dan golongan hamba**
- **Warganegara Athens sahaja mempunyai hak politik**
- **Di Sparta terdapat tiga kelas sosial**
- **Pertama warganegara Sparta tulen**
- **Kelas kedua ialah para pekerja, artisan dan pedagang**
- **Kelas ketiga ialah Helot iaitu golongan minoriti yang mengusahakan tanah untuk pertanian**

[1 markah]

Muka surat 44

(c) Nyatakan perubahan yang dilakukan oleh Julius Caesar terhadap sistem pemerintahan Rom.

- **Menjalankan pemerintahan bercorak empayar**

- **Membentuk pemerintahan berpusat**
- **Menyatukan wilayah kecil yang ditaklukinya**
- **Menamatkan pemerintahan republik**
- **Menguasai angkatan tentera dan Senat**
- **Mengisytiharkan dirinya sebagai diktator**
- **Menggunakan gelaran maharaja**

[2 markah]

Muka surat 45

(d) Jelaskan usaha Asoka untuk memantapkan Dinasti Maurya di India.

- **Menamatkan perang saudara selepas kematian ayahnya**
- **Menakluki negeri Kalinga**
- **Menekankan kedamaian dan kemajuan sosial**
- **Menghentikan dasar penaklukan melalui ketenteraan**
- **Menjalankan penaklukan melalui penyebaran agama Buddha**
- **Menjalankan pentadbiran secara birokrasi**

[2 markah]

Muka surat 45

(e) Senaraikan ciri sistem birokrasi awam pada zaman Dinasti Chin di China.

- **Pegawai pentadbiran awam dilantik oleh maharaja**
- **Perlantikan dijalankan oleh sebuah jawatankuasa dalam perkhidmatan awam**
- **Perlantikan pegawai berasaskan pencapaian dalam peperiksaan awam**

[2 markah]

Sistem perundangan dan pendidikan dalam tamadun China amat dititik beratkan oleh pemerintah dan menjadi amalan masyarakatnya.

Muka surat 47

4 (a) Nyatakan sistem perundangan yang digunakan oleh tamadun China semasa pemerintahan Dinasti Chin.

- **Sistem perundangan berteraskan dua prinsip utama iaitu hukuman berat dan hukuman bercorak kolektif**
- **Teras undang-undang ini adalah daripada falsafah legalisme**
- **Undang-undang ini digubal dan diperkenalkan oleh Han Fei Tzu**
- **Mengikut falsafah tersebut undang-undang yang tegas dan kukuh dapat mengawal tingkah laku manusia**
- **Dalam menjalankan undang-undang tidak wujud belas kasihan**
- **Undang-undang dan penguatkuasaan harus dipelihara tanpa mengira apa jua keadaanuntuk membendung tindakan liar manusia**
- **Raja mesti mempunyai kuasa yang utuh**

[2 markah]

Muka surat 47

(b) Huraikan undang-undang berteraskan ajaran Confucius yang diamalkan oleh Dinasti Han.

- **Menekankan keperluan raja mempunyai pekerti baik**
- **Peranan raja menjaga keharmonian manusia serta masyarakat**

[2 markah]

Muka surat 47

(c) Nyatakan kelas masyarakat China mengikut Confucius.

- **Golongan teratas/sarjana/pegawai kerajaan berpendidikan**
- **Golongan petani**

- **Golongan tukang**
- **Golongan pedagang**

[4 markah]

Muka surat 62

(d) Jelaskan bidang kesusasteraan tamadun China.

- **Pihak kerajaan menyokong hasil kesusasteraan semasa Dinasti Han**
- **Ssu – Ma Chien menghasilkan karya prosa bertajuk Shih Chi**
- **Dalam bidang puisi muncul tokoh penting seperti Tu Fu, Li Po dan Chu I iaitu semasa Dinasti Tang**
- **Zaman Dinasti Han meliputi cerpen dan sajak**
- **Seseorang harus mampu bersajak untuk melahirkan pengetahuan dan pemikirannya**

[2 markah]

ITEM ESEI

Muka surat 42 – 43

1(a) Huraikan perubahan bentuk pemerintahan di negara kota Athens, Yunani sebelum pemerintahan bercorak
demokrasi diperkenalkan.

[8 markah]

Beraja - Pada mulanya Athens mengamalkan pemerintahan beraja
Ketua - Raja berperanan sebagai ketua hakim, ketua tentera dan ketua agama.
Bantu - Raja dibantu oleh konsul dalam menjalankan pentadbiran
Konsul - Apabila konsul semakin kuat, kuasa raja menjadi lemah
Oligarki - Pemerintahan oleh konsul melahirkan pemerintahan oligarki
Bolot - Dari kalangan konsul lahirnya golongan aristokrat yang membolot kuasa.
Aristokrasi Pemerintahan ini dikenali sebagai aristokrasi
Rampas - Rakyat yang tidak berpuas hati dengan pemerintahan aristokrasi dipimpin oleh golongan k merampas kuasa

Tirani - Pemimpin yang menggelarkan dirinya sebagai diktator melahirkan pemerintahan tirani.
Demokrasi - Pemerintahan demokrasi muncul apabila golongan aristokrat menentang pemerintahan diktator

Muka surat 43

(b) Huraikan sistem pemerintahan demokrasi Athens

[6 Markah]

Dewan - Terdapat Dewan Perhimpunan dan Majlis
Lelaki - Semua warganegara lelaki dewasa Athens diberi peluang menjadi anggota Dewan Perhimpunan
Tempoh - Tempoh menjadi ahli Dewan Perhimpunan selama 6 bulan sehingga setahun
Sidang - Dewan Perhimpunan akan bersidang sebanyak tiga kali dalam sebulan
Cadang - Setiap ahli Dewan Perhimpunan boleh mengemukakan cadangan tentang dasar kerajaan
Putus - Segala keputusan Dewan Perhimpunan dikendalikan oleh Majlis
Lantik - Ahli Majlis, Majistret dan Juri dilantik oleh Dewan Perhimpunan

Muka surat 43 - 44

(c) Jelaskan ciri sistem pemerintahan republik Rom.

[6 markah]

Mutlak - Tiada pemerintah berkuasa mutlak
Konsul - Kuasa tertinggi terletak di tangan dua orang konsul
Imbang - Perlantikan dua orang konsul bertujuan mengimbangkan kuasa
Lantik - Konsul dilantik oleh Dewan Senat untuk sesuatu tempoh
Senat - Dewan Senat membantu konsul dalam pentadbiran.

Bangsawan - Dewan Senat dianggotai oleh golongan bangsawan
Undang - Dewan Senat membincangkan hal pentadbiran dan merangka undang-undang

Praeotor - Ahli Dewan Senat boleh dilantik menjadi konsul dengan syarat menjadi praeotor / pemerintah
Perhimpunan - Dewan Senat dibantu oleh Dewan Perhimpunan
Rakyat - Dewan Perhimpunan diwakili oleh semua rakyat Rom.
Lulus - Dewan Perhimpunan bertanggungjawab meluluskan keputusan yang dibuat oleh Dewan Sen

Muka surat 40 – 41

2 (a) Jelaskan pembentukan tamadun India

[6 markah]

Aryan - Selepas keruntuhan tamadun Indus dengan kedatangan orang Aryan yang membawa sa kepada masyarakat Indus

Vedik - Tahap ini dikenali sebagai zaman Vedik mengambil nama sempena kelahiran kitab-kitab Ve

Agama - Zaman Vedik merupakan permulaan kehidupan beragama bagi masyarakat India kerana agama Hindu
Ganges - Menjelang abad ke – 7 Masihi masyarakat tersebut beralih ke Lembah Ganges menggantika

Kerajaan - Pemerintahan beraja diperkenalkan dengan mempunyai dua bentuk kerajaan iaitu Janapa Mahajanapada atau kerajaan besar

Chandragupta - Chandragupta Maurya telah menyatukan kerajaan-kerajaan kecil dan seluruh India U Maurya
Asoka - Dinasti Maurya mencapai puncak kegemilangan ketika pemerintahan Asoka

Muka surat - 49

(b) Terangkan perluasan kuasa semasa pemerintahan Dinasti Maurya.

[6 markah]

Chandragupta - Berlaku semasa pemerintahan Chandragupta Maurya
Miliki - Memiliki pasukan tentera yang besar – 600 ekor gajah / 1000 orang tentera berkuda / 10 000
Kuasai - Menguasai seluruh India Utara
Takluk - Menakluki Punjab
Seleceus - Menewaskan Seleceus yang memerintah empayar Seleucid di Syria dan kawasan sempadar
Bindusara - Bindusara meluaskan empayar Maurya ke Mysore di bahagian selatan India
Strategi - Strategi peluasan kuasa semasa pemerintahan Asoka
Kuat - Asoka tidak menekankan kekuatan ketenteraan
Dasar - Asoka lebih menekankan dasar yang lebih lembut dan terbuka
Buddha - Memberi penekanan kepada penyebaran agama Buddha
Seluruh - Seluruh India menjadi kawasan taklukan empayar Maurya

Muka surat 46 – 47

(c) Huraikan sistem perundangan dalam tamadun India.

[6 markah]

Dharma - Kitab Dharma Sastra menjadi kitab undang-undang Hindu yang tertua dalam tamadun India
Raja - Raja dipertanggungjawabkan memelihara kesucian dan kedaulatan undang-undang
Kesalahan - Segala kesalahan dikenakan tindakan denda
Denda - Denda bergantung kepada keseriusan kesalahan.
Brahmin - Golongan Brahmin dominan dalam bidang undang-undang kerana mereka mahir tentang hu
Titah - Pada zaman Dinasti Maurya, titah raja adalah undang-undang.
Tiang - Segala titah raja diukir dan dipahat pada tiang.
Diri - Tiang didirikan di tepi jalan supaya dapat dibaca oleh rakyat
Asoka - Tiang ini dikenali sebagai Tiang Asoka

Muka surat 65 -66

3(a) Huraikan sejarah pekembangan agama Buddha

[8 markah]

Pengasas - Agama ini diasaskan oleh Siddharta Gautama yang dikenali oleh penganutnya sebagai Budd

Muncul - Kemunculan agama ini sebagai satu penentangan golongan kesyatria terhadap dominasi Br dan sistem kasta

Kebenaran - Hal ini memberi kesedaran kepada Gautama Buddha untuk mencari kebenaran

Temu - Gautama Buddha menemui kebenaran sewaktu bertapa di bawah pohon bodhi di kampung U

Lapan - Antara asas ajaran Buddha termasuklah empat kebenaran mulia yang dapat dicapai melalui

Rasmi - Agama Buddha menjadi agama rasmi kerajaan Maurya pada zaman pemerintahan Asoka

Mubaligh - Penghantaran mubaligh ke luar negara untuk menyebarkan agama Buddha telah diterima d Lanka, Asia Tenggara dan China

Kitab - Agama Buddha menggunakan bahasa Pali dan kitab Tripitaka

Muka surat 67

(b) Jelaskan perkembangan falsafah Cofucianisme

[6 markah]

Pengasas - Ajaran ini diasaskan oleh Confucius

Mengembara - Beliau meletakkan jawatan sebagai Pegawai kerajaan Lu dan mengembara menyebarkan Cina

Analekta - Sumber rujukan ialah kitab Analekta

Percaya - Masyarakat Cina menjadikan ajaran ini sebagai kepercayaan dan Confucius disembah sebag

Moral - Ajaran beliau menekankan prinsip moral yang tinggi seperti perikemanusiaan (ren), kes kepada ibu bapa (xiao)

Didik - Ketinggian moral boleh dicapai melalui pendidikan

Muka surat 67 – 68

(c) Huraikan falsafah Taoisme

[6 markah]

Pengasas - Pengasas ajaran ini ialah Lao Tze

Mengembara - Lao Tze mengembara ke luar untuk menyebarkan pengaruhnya

Tao Te Ching - Beliau telah menghasilkan buku bertajuk Tao Te Ching yang mengandungi falsafah Taois ajaran berbentuk agama

Jalan - Dasar ajaran ini lebih menumpukan konsep Tao yang bermaksud jalan

Tindak - Manusia tidak harus bertindak apa-apa kerana jika manusia betindak maka perkara ini ad prinsip wu – wei akan merosakan dunia

Ubah - Lao Tze tidak menyetujui kerana manusia boleh mengubah sesuatu ke arah kebaikan

Muka surat 54 – 55

4(a) Huraikan perkembangan bidang pendidikan dalam tamadun di India.

[10 markah]

Vedik - Peningkatan bidang pendidikan bermula pada zaman Vedik

Hindu - Agama Hindu menjadi teras pendidikan

Lelaki - Pendidikan didominasikan oleh kaum lelaki sahaja

Wanita - Golongan wanita tidak berpeluang mendapat pendidikan

Veda - Perhatian diberikan kepada pembelajaran kitab Veda

Sanskrit - Bahasa Sanskrit menjadi medium pengajaran

Hafalan - Kaedah hafalan digunakan dalam pembelajaran

Buddha - Pendidikan kemudiannya berkembang kepada pembelajaran yang berteraskan agama Hindu

Sempurna - Bertujuan supaya mereka dapat hidup sempurna dan bersedia menghadapi hari selepas mat
Rumah - Pendidikan dijalankan di rumah dan di istana
Kolej - Pendidikan tinggi diberikan di Kolej Brahman
Universiti - Pada abad ke-4 Masehi lahirnya Universiti Nalanda untuk mendalami agama Buddha.
Brahmin - Pendidikan tinggi bertujuan melahirkan Brahmin yang berpendidikan.
Sains - Di samping menghafal buku-buku agama, mereka mempelajari karya sains dan falsafah

Muka surat 50 – 51

b) Terangkan kemajuan yang dicapai dalam bidang ekonomi tamadun India

[10 markah]

Dagang - Berkembang pesat kerana melibatkan perdagangan di dalam wilayah India dan perdagangan Sri Lanka, rantau Asia Tengah dan Asia tenggara
Pusat - Pusat perdagangan iaitu Anga, Kalinga dan Karusa yang menghasilkan senjata, gading gajal
Pelabuhan - Mempunyai pelabuhan seperti Tampraliti, Ghatansala, Kadura/yang menghubungkan dengar
Persatuan - Di setiap bandar wujud persatuan perdagangan dan perusahaan yang dikenali sebagai stres
Kawal - Matlamat persatuan adalah untuk mengawal harga, kualiti barangan dan gaji pekerja
Awas - Raja mengawasi perjalanan persatuan
Wang - Dasar kewangan dan ekonomi yang sistematik dengan menggunakan mata wang sebagai bentuk mata wang emas
Perusahaan - Terdapat sektor perusahaan seperti pengeluaran tekstil, kain kapas, sutera, perusahaan ya emas, mutiara dan batu permata
Cukai - Pelbagai jenis cukai dikenakan terhadap pelbagai hasil perdagangan seperti hasil pertanian
Sara - Cukai dipungut untuk menyara anggota tentera, para pentadbir dan raja
Melayu - Perdagangan dengan alam Melayu telah berkembang untuk mendapatkan hasil seperti gading gajah / besi. Dari China pula seperti tekstil, tembikar, barang kaca dan minyak wangi

BAB 3 – TAMADUN AWAL ASIA TENGGARA SEJARAH

ITEM BERSTRUKTUR
Muka Surat 75

1. Kerajaan awal di Asia Tenggara terbahagi kepada kerajaan Agraria dan kerajaan Maritim

(a) Jelaskan ciri -ciri kerajaan Agraria

[2 markah]

- **Wujud di lembah sungai`**
- **Terdapat di kawasan pendalaman**
- **Wujud di lereng tanah gunung berapi dan kawasan berbukit**
- **Menjalankan kegiatan ekonomi pertanian seperti padi, jagung.**
- **Menjalankan kegiatan penternakan seperti lembu**
- **Memungut hasil hutan seperti kayu gaharu/kapur barus/tanduk/gading**
- **Menghasilkan pelbagai jenis rempah**
- **Mencari sarang burung**
- **Menjalankan kegiatan menangkap ikan**
- **Mendapatkan kulit kura-kura**
- **Membina sistem pengairan**

Muka Surat 78 -79

(b) Senaraikan kegiatan ekonomi masyarakat Maritim

[2 markah]

- **Menangkap ikan**
- **Memungut hasil laut**
- **Melombong emas dan timah**
- **Perdagangan**
- **Membuat perahu dan kapal layar**
- **Pelaut**
- **Tentera laut**

Muka Surat 76 -77
(c) Nyatakan faktor kemajuan pertanian kerajaan Agraria

[2 markah]

- **Sistem pengairan yang baik**
- **Tanah yang subur**
- **Iklim yang sesuai**
- **Kedudukan berhampiran Tasik Tonle Sap**
- **Sumber air yang banyak dari Sungai Mekong**
- **Ada Baray/ tempat takungan air**
- **Peranan raja dalam pembinaan sistem pengairan**

Muka Surat 83

(d) Pada pandangan anda mengapakah kedua- dua kerajaan ini saling bergantungan

[4 markah]

- **Agraria membekalkan tenaga buruh**
- **Agraria membekalkan beras**
- **Agraria membekalkan kayu untuk membuat kapal**
- **Agraria membekalkan gajah untuk kenderaan raja**
- **Agraria menyediakan tukang kayu dan batu**
- **Membekalkan makanan dan hasil hutan**
- **Maritim membekalkan barang mewah seperti tembikar, gelas, manik**

Muka Surat 75

2 Kemajuan pertanian kerajaan Agraria banyak membantu perkembangan pelabuhan kerajaan Maritim

(a) Apakah yang dimaksudkan dengan kerajaan Agraria ?

[2 markah]

- **Kerajaan yang berasaskan pertanian , penternakan dan memungut hasil hutan dan sungai**
- **Terbentuk di kawasan lembah sungai**
- **Terdapat di kawasan pendalaman seperti kawasan berbukit dan lereng tanah gunung berapi**

Muka Surat 78 -79

(b) Nyatakan peranan pelabuhan kerajaan Maritim

[2 markah]

- **Pelabuhan pembekal**
- **Pelabuhan kerajaan**
- **Pelabuhan entrepot**

Muka Surat 77

(c) Jelaskan kepentingan Tasik Tonle Sap kepada kehidupan masyarakat kerajaan Angkor

[4 markah]

- **Membekalkan sumber air minuman**
- **Limpahan Sg.Mekong menambahkan keluasan Tasik Tonle Sap**
- **Sekitar tasik subur dengan mendapan lumpur**
- **Membekalkan sumber protein seperti ikan**
- **Air dari tasik dialir ke kawasan sawah menggunakan terusan**
- **Sumber air dari tasik menampung keperluan tanaman padi**

Muka Surat 76

(d) Berdasarkan pengetahuan sejarah anda, mengapakah kerajaan Funan berubah dari kerajaan Agraria menjadi kerajaan Maritim

[2 markah]

- **Kedudukan Oc- Eo terletak di muara sungai Mekong**
- **Terlindung dari tiupan angin dari Teluk Siam**
- **Mempunyai kemudahan pelabuhan**
- **Kemudahan mendapatkan bekalan makanan dan minuman**

Muka Surat 84

3 Perubahan sistem pemerintahan dan peningkatan penghasilan karya banyak dipengaruhi oleh agama Hindu dan Buddha

(a) Terangkan cara kedatangan pengaruh Hindu dan Buddha ke Asia Tenggara

[2 markah]

- **Dibawa golongan Ksyatria atau tentera**
- **Dibawa oleh pedagang atau vaisya**
- **Dibawa golongan Brahmin atau pendeta**
- **Proses pengambilan aspek kebudayaan India yang menarik dan disesuaikan dengan budaya tempatan**

Muka Surat 85

(b) Jelaskan pengaruh Hindu dan Buddha dalam sistem pemerintahan beraja di Asia Tenggara

[2 markah]

- **Gelaran raja mula digunakan**
- **Raja di puncak pemerintahan**
- **Dibantu oleh kerabat diraja, pembesar, ahli agama, rakyat dan hamba**
- **Raja berkuasa mutlak**
- **Raja bayangan Tuhan melahirkan konsep dewa-raja**
- **Wujud pelbagai adat istiadat seperti pertabalan raja**
- **Konsep orde kosmos**
- **Golongan Brahmin memainkan peranan dalam upacara keagamaan**

Muka Surat 87

(c) Huraikan ciri pentadbiran pusat dalam kerajaan Srivijaya

[3 markah]

- **Terdapat 4 kumpulan anak raja**
- **Anak gundik tidak boleh menjadi raja**
- **Di bawah raja ada parvanda/senapati iaitu ketua pentadbiran pusat**
- **Terdapat hakim, temenggung dan penghulu**
- **Hamba raja merupakan golongan paling bawah dalam hierarki pentadbiran**

Muka Surat 87

(d) Pada pendapat anda apakah kriteria pemilihan seorang datu.

[2 markah]

- **Dilantik oleh raja**
- **Berketurunan raja / parvanda**
- **Orang-orang kaya / bhupati**
- **Setiap orang yang dilantik mesti mengikut upacara angkat sumpah di Telaga Batu**

Muka Surat 88

4. Binaan candi dan monumen adalah warisan yang melambangkan kehebatan ahli seni agama Asia Tenggara

(a) Apakah yang dimaksudkan dengan monumen?

[2 markah]

- **Binaan atau bangunan yang dibuat daripada batu**
- **Bertujuan memperingati orang ternama atau peristiwa penting**
- **Berupa candi/ kuil/ wat/ stupa / arca dan patung**

Muka Surat 88

(b) Nyatakan peranan candi dalam masyarakat di Asia Tenggara ?

[3 markah]

- **Rumah ibadat**
- **Tempat menyimpanan abu jenazah raja dan keluarga**
- **Tempat simpan patung dewa utama**
- **Lambang keagungan seorang pemerintah**
- **Kehebatan senibinanya/ ahli seni agama**

- **Angkor Wat melambangkan orde kosmos**

Muka Surat 90

(c) Nyatakan tiga tahap kehidupan dalam agama Buddha yang diterapkan dalam pembinaan candi

[2 markah]

- **Sila (moral)**
- **Samadhi (penumpuan)**
- **Panna (kebijaksanaan)**

Muka Surat 93 – 94

(d) Pada pandangan anda apakah kesan penggunaan bahasa Sanskrit ke atas penghasilan karya sastera di Asia Tenggara

[4 markah]

- **Terdapat pengaruh India dalam kitab sastera Hindu**
- **Epik Ramayana dan Mahabhrata menyumbang kepada penggunaan unsur mitos dalam kesusasteraan klasik**
- **Lahir banyak puisi dan prosa Jawa seperti Nagarakertagama/ Sutasoma/ Arjunwiwaha / Kunjarkarna**
- **Cerita dalam epik Ramayana dan Mahabhrata melalui kesusasteraannya/penceritaan lisan/ teater seperti wayang kulit**
- **Dari Mahabharata lahir pula naskhah diadun dengan unsur tempatan seperti Hikayat Pendawa Lima/ Hikayat Pendawa Jaya/ Hikayat Sang Samba**
- **Epik Ramayana pula lahir Hikayat Seri Rama**

ITEM ESEI

Muka Surat 78 -79

1 Perkembangan kerajaan Maritim banyak didorong oleh semangat masyarakatnya untuk meneroka dan berdagang dengan masyarakat di luar kawasannya.

(a) Apakah peranan pelabuhan dalam Kerajaan Maritim ?

Bekal - Berperanan sebagai pelabuhan pembekal kepada pedagang seperti logam, emas dan timah hasil laut dan makanan
Kerajaan - Pelabuhan kerajaan menjadi tempat berdagang kepada pedagang berhampiran dan pedaga China, India dan Barat
Strategik - Terletak di kawasan perdagangan yang amat strategik seperti Kedah tua/ Srivijaya
Entrepot - Menjadi pelabuhan entrepot kerana kedudukannya di laluan perdagangan antara China dan
Dagang - Berperanan membeli barang daripada pedagang antarabangsa dan mengedarkan kepada pe datang dari kawasan sekitar

[5 markah]

Muka Surat 80

(b) Mengapakah penduduk kerajaan Maritim menjadi pelaut yang berjaya? [5 markah]

Semangat - Didorong oleh semangat masyarakatnya yang meneroka dan berdagang dengan masyaraka
Mahir - Mereka mahir membuat perahu dan kapal layar
Jarak - Penciptaan layar membolehkan mereka menggunakannya untuk perdagangan jarak jauh
Kaedah - Mereka mengetahui kaedah untuk menuju kesesuatu tempat berpandukan bintang di langit

[5 markah]

Muka Surat 80 -81

(c) Huraikan sebab Srivijaya menjadi kuasa maritim pada abad ke 7 hingga abad ke 13.

Tentera - Memiliki bala tentera laut yang besar dan dianggotai oleh pelbagai golongan rakyat termasuk
Kawal - Tentera laut ditugaskan mengawal perdagangan di Selat Melaka /mengawal keselamatan ke
Dasar - Menjalankan **dasar** perluasan kuasa ke atas kawasan yang berhampiran seperti Jambi, Ked pesisir pantai Sumatera
Laluan - Menguasai laluan perdagangan Selat Melaka dan Selat Sunda

Singgah - Pelabuhannya yang berkedudukan strategik di Selat Melaka, Srivijaya telah menjadi tempat p kapal yang berdagang di antara India dan China
Barang - Di pelabuhan ini terdapat hasil dan barangan untuk perdagangan antarabangsa yang dibekal kawasan pemerintahannya dan kawasan taklukannya
Kapal - Pelabuhan Srivijaya turut dikenali kerana mampu menghasilkan kapal besar
Kemudahan - Menyediakan kemudahan seperti tempat membaiki kapal ,penginapan dan menyimpan barar
Makanan - Kemudahan mendapat bekalan makanan di kawasan pemerintahannya dan wilayah taklukan
Pengurusan - Pengurusan di pelabuhan yang cekap
. [10 markah]

Muka Surat 81 – 82

2 Konsep saling melengkapi antara kerajaan awal banyak membantu perkembangan perdagangan.

(a) Huraikan faktor yang mempengaruhi perkembangan Kerajaan Kedah Tua sebagai pusat perdagangan terpenting di Asia Tenggara

Entrepot - Kerajaan ini adalah yang tertua dan telah menjadi pelabuhan entrepot sejak abad ke 5 Masih
Bukti - Peranannya sebagai pelabuhan entrepot sebelum Melaka terbukti berdasarkan jumpaan tem Zaman Dinasti Tang
Pedagang - Pedagang berdagang dengan banyak negara seperti China, India , Sri Lanka, Burma dan Tir
Jerai - Gunung Jerai menjadi panduan kapal dagang yang keluar dan masuk
Strategik - Kedudukannya yang strategik di laluan Selat Melaka
Lindung - Terlindung dari tiupan angin monsun
Kemudahan - Kemudahan menyimpan barang dagangan, baiki kapal, tempat berdagang dan penginapan
Kaya - Kekayaan hasil bumi seperti damar, rotan , timah manakala barangan dagang dari luar seper sutera, teh , tembikar , kaca dan manik
[8 markah]

Muka Surat 83

(b) Mengapakah kerajaan Maritim mengamalkan sikap berbaik-baik dan bekerjasama dengan kerajaan Agraria ?

Buruh - Kerajaan Maritim memerlukan tenaga buruh dari kerajaan Agraria
Makanan - Kerajaan Maritim menerima sumber makanan dari kerajaan Agraria
Mewah - Kerajaan Maritim membekalkan barang mewah dari luar seperti China dan India kepada ker
Pasar - Kerajaan maritim memasarkan barangan dari kerajaan Agraria
Tukar - Kedua- dua kerajaan saling bertukar barangan
Beras - Beras menjadi dagangan utama antara kerajaan Maritim dan Agraria
Kapal - Kerajaan Maritim mendapatkan bahan mentah seperti kayu untuk membuat kapal
Gajah - Kerajaan Maritim memperoleh gajah sebagai kenderaan raja
Tukang - Kerajaan Maritim bergantung kepada kerajaan Agraria untuk mendapatkan tukang kayu dan
Entrepot - Kerajaan maritime menjalankan perdagangan entrepot dengan bekalan barang dagangan se dari kerajaan agraria
[12 markah]

Muka Surat 85

3 Penerimaan masyarakat peribumi Asia Tenggara terhadap beberapa aspek kebudayaan India khususnya sistem beraja juga didorong oleh faktor perdagangan.

(a)Jelaskan peranan raja dalam sistem pemerintahan dan pentadbiran kerajaan awal di Asia Tenggara.

Ketua - Raja sebagai ketua pemerintah di bawahnya terdapat kerabat diraja dan pembesar , ahli aga rakyat dan hamba
Mutlak - Raja berkuasa mutlak meliputi pentadbiran , hubungan luar, ketenteraan dan khazanah nega
Perintah - Perintah raja adalah undang-undang yang wajib dilaksanakan sekiranya engkar dianggap me
Adil - Raja dikehendaki adil terhadap golongan yang diperintah
Tuhan - Raja adalah bayangan Tuhan dan rakyat takut menderhaka walaupun raja tidak berlaku adil
Dewa raja - Dewa raja memiliki kesaktian dan menggunakan unsur mitos dan lagenda untuk memperkuk kedudukan raja
Orde - Raja mendirikan kompleks kota yang melambangkan konsep alam semesta dan dikenali seb

Kosmos		kosmos
Bantu	-	Dalam pentadbiran, raja dibantu oleh pembesar yang terdiri daripada pegawai tentera, hakim terdapat pembesar daerah atau gabenor

[12 markah]

Muka Surat 90

(b) Jelaskan ciri senibina candi Borobudur

Buddha	-	Dibina untuk agama Buddha Mahayana di Jawa Tengah
Sembilan	-	Dibina sembilan tingkat dan terdapat pagar langkan dengan relief lukisan Buddha
Stupa	-	Setiap tingkat melambangkan satu tahap kehidupan yang diwakili oleh patung stupa c Buddha
Cerita	-	Di tingkat pertama terdapat ukiran cerita kehidupan Gautama Buddha
Nirwana	-	Bahagian paling atas dianggap sebagai tertinggi dan melambangkan tahap nirwana
Tiga	-	Stupa terbahagi kepada tiga tingkat
Tahap	-	Melambangkan tahap kehidupan iaitu sila, samadhi dan panna
Bina	-	Dibina dalam masa 75 tahun

[8 markah]

Muka Surat 92 – 93

3 (a) Huraikan kepentingan bahasa Sanskrit pada zaman kerajaan awal di Asia Tenggara

Intelek	-	Bahasa Sanskrit telah meningkatkan pencapaian dalam bidang intelek masyarakat
Maklumat	-	Bahasa Sanskrit di Batu Bersurat mengandungi maklumat tentang agama, pemerintaha undang-undang
Keturunan	-	Bahasa Sanskrit di Batu Bersurat Kutei menjelaskan tentang keturunan raja
Ajaran	-	Batu Bersurat Sg.Mas (Kedah Tua) menggunakan bahasa Sanskrit yang berkaitan den Buddha
Mahir	-	Kemahiran yang tinggi digunakan untuk memahat sebahagian tulisan Sanskrit pada bat
Arahan	-	Bahasa dan tulisan Sanskrit yang ditemui pada Batu Bersurat di Lembah Bujang menga dan pemberitahuan kepada rakyat
Perkataan	-	Banyak perkataan bahasa Sanskrit mengalami penyesuaian dalam bahasa Melayu sepe manusia , pahala
Ilmu	-	Bahasa Sanskrit berkembang menjadi bahasa ilmu dan komunikasi kerajaan awal di Asi

[14 markah]

Muka Surat 93 – 94

(b) Jelaskan pengaruh Hindu dan Buddha yang diterapkan dalam bidang kesenian dan kesusasteraan di Asia Tenggara.

Candi	-	Pembinaan candi Borobudur, Lembah Bujang dan Angkor Wat
Mitos	-	Terdapat unsur mitos dalam kesusasteraan seperti epik Ramayana dan Mahabrata serta Pur
Sastera	-	Pengaruh kesusasteraan India dalam puisi dan prosa Jawa seperti Negarakertagama, Sutas Arjunwiwaha dan Kunjarakarna
Epik	-	Penceritaan lisan/ teater /wayang kulit menggunakan cerita dari dalam epik Ramayana dan M
Hikayat	-	Epik Mahabrata melahirkan naskhah hikayat yang diadun dengan unsure tempatan seperti H

Lima, Hikayat Pendawa Jaya dan Hikayat Sang Samba
Epik Ramayana melahirkan Hikayat Seri Rama

[6 markah]

BAB 4 KEMUNCULAN TAMADUN ISLAM DAN PERKEMBANGANNYA DI MAKKAH
Item berstruktur

Muka Surat 99

Sebelum kemunculan Islam ,masyarakat Arab berada dalam Zaman Jahiliah selama lebih kurang 310 tahun

1 (a) Apakah maksud Jahiliah ?

[1 markah]

- Berasal dari perkataan Arab " jahala " bermaksud jahil
- Tidak mengetahui / tidak mempunyai ilmu pengetahuan

Muka Surat 100

(b) Mengapakah masyarakat Arab digelar sebagai masyarakat Jahiliah ?

[4 markah]

- Tidak mempunyai ilmu pengetahuan
  - Tidak menerima kebenaran
  - Tidak mengikut ajaran para nabi dan rasul sebelumnya
  - Tidak menyembah Allah
  - Menyembah berhala
  - Mempercayai animisme
  - Kehidupan kucar-kacir
  - Tiada Nabi dan Rasul / kitab suci
- Akhlak yang rendah

Muka Surat 101

(c) Nyatakan kedudukan wanita dalam masyarakat Arab Jahiliah

[1 markah]

- Kedudukan wanita dalam masyarakat di pandang rendah
  - Tidak boleh mewarisi harta pusaka
  - Pembunuhan bayi perempuan kerana mereka beranggapan anak perempuan akan menjatuhkan maruah
  - Beberapa orang wanita boleh dikahwini sekaligus

Muka Surat 101 – 102

(d) Huraikan amalan Sistem Kabilah

[4 markah]

- Cara hidup berpuak-puak dan kelompok
  - Terdiri daripada suku tertentu
  - Mereka tinggal dalam sebuah kawasan
  - Mempunyai identiti
  - Mempunyai peraturan sendiri
  - Sangat taksub dan fanatik terhadap kabilah masing-masing
  - Diketuai oleh seorang Syeikh

Comment [u1]:

Comment [u2R1]:

Muka Surat 102

2

	22

Masyarakat Arab Jahiliah ⟶ Berpegang kepada semangat assabiah

Muka Surat 102

(a) Apakah maksud assabiah ?

[1 markah]

Semangat kesukuan yang melampau

Muka Surat 102

(b) Nyatakan sebab-sebab kemunculan semangat assabiah

[3 markah]

- Amalan sistem kabilah yang berasaskan keturunan
- Setiap puak tinggal dalam kelompok amasing-masing
- Setiap puak terikat dengan peraturan yang ditetapkan kabilah
- Keadaan geografi dan suasana tempat tinggal yang panas dan kering

Muka Surat 102

(c) Nyatakan kesan semangat assabiah ke atas masyarakat Arab

[2 markah]

- Kehidupan yang kucar –kacir dan tidak aman
- Sering berlaku persengketaan
- Peperangan antara kabilah
- Sifat kesukuan yang menebal
- Sanggup menuntut bela demi mempertahankan maruah diri dan kabilah

Muka Surat 102

(d) Buktikan pernyataan " Sikap orang Arab Jahiliah suka berperang" ?

[4 markah]

- Peperangan antara kabilah
  - Berlaku Peperangan al-Basus
  - Peperangan berlaku antara Bani Taghib dengan Bani Bakar
  - Peperangan disebabkan tindakan seorang ahli Bani Bakar membunuh ahli Bani Taghib
  - Peperangan memakan masa selama 40 tahun

Muka Surat 104

3 Sebelum dilantik menjadi Rasul, Nabi Muhamad s.a.w telah melalui pelbagai pengalaman hidup

[2 markah]

(a) Nyatakan pekerjaan yang pernah disandang sebelum kerasulannya.

- Mengembala kambing bapa saudaranya
- Menjalankan perniagaan ke Syam ketika berusia 12 tahun
- Menjalankan perniagaan secara berseorangan ketika berusia 20 tahun
- Menjalankan perniagaan Khadijah Khuwailid

Muka Surat 105

(b) Mengapakah Khadijah bt Khuwailid memilih Nabi Muhammad s.a.w untuk menguruskan perniagaannya

[3 markah]

- Kemuliaan budi pekerti
- Sifat amanah
- Kebolehan menjalankan perniagaan
- Kebijaksanaan
- Kelembutan tutur kata
- Kepandaian mengambil hati

Muka Surat 105

(c) Nyatakan sifat terpuji yang utama dimiliki oleh Nabi Muhammad s.a.w

[1markah]

- Siddiq – berkata benar
- Amanah - dipercayai
- Tabliq - menyampaikan
- Fatanah - bijaksana

Muka Surat 105 – 106

(d) Pada pendapat anda mengapakah Nabi Muhamad s.a.w dianggap tokoh pemimpin yang unggul

[4 markah]

- Bergelar Al -Amin
- Perkataan dan perbuatan baginda sentiasa dipercayai
- Tidak pernah berbohong
- Bersifat amanah
- Menyampaikan ajaran Islam dengan bersungguh-sungguh
- Menyelesaikan persengketaan di kalangan kabilah Quraisy
- Ketua keluarga yang patut dicontohi kepimpinannya
- Bersifat pengasih / penyayang
- Bertimbang rasa
- Membantu isteri dengan kerja-kerja rumah
- Mengamalkan cara hidup sederhana
- Sentiasa merendah diri
- Bersifat pemaaf
- Bijaksana dalam menyelesaikan sesuatu masalah

4. Muka Surat 108

Wahyu Kedua → Mewajibkan baginda menyampaikan ajaran Islam kepada seluruh manusia

(a) Nyatakan perkara utama yang ditekankan oleh Nabi Muhammad s.a.w untuk mengubah akidah dan kehidupan masyarakat Makkah

[2 markah]

- Membetulkan akidah masyarakat Arab
- Menanamkan keimanan kepada Allah s.w.t
- Menggesa masyarakat meninggalkan amalan keji / menindas sesama manusia / membunuh / mencuri

Muka Surat 109

(b) Namakan individu yang awal menerima Islam ?

[3 markah]

- Khadijah Khuwailid
- Ali bin Abu Talib
- Zaid bin Harithah
- Abu Bakar Al siddiq
- Uthman Affan
- Zubair Awam
- Al Arqam bin Abu Arqam

Muka Surat 109

(d) Nyatakan sumbangan Al Arqam bin Abu Arqam dalam menyebarkan agama Islam

[2 markah]

- Rumahnya menjadi pilihan Nabi untuk menjalankan dakwah
- Sahabat yang mendapat bimbingan di rumahnya menjadi pemimpin kerajaan Islam
- Rumahnya diwakafkan

Muka Surat 109

(c) Terangkan cara dakwah terbuka yang dilakukan oleh Nabi Muhammad s.a.w

[3 markah]

- Berdakwah kepada semua keluarga Abdul Mutalib
- Bermusyawarah dengan para sahabat
- Mengadakan majlis ceramah di rumah Ali bin Abu Talib
- Baginda menerangkan tentang Islam
- Berdakwah kepada orang ramai di Bukit Safa
- Berbahas dengan Abu Lahab

BAB 4 KEMUNCULAN TAMADUN ISLAM DAN PERKEMBANGANNYA DI MAKKAH
ITEM ESEI

Muka Surat 100-102

1. (a) Terangkan ciri kehidupan masyarakat Arab Jahiliah [10 markah]

Moral	-	Mengamalkan perbuatan yang tidak bermoral seperti berjudi/ berzina / minum arak
Arak	-	Lelaki minum arak sehingga mabuk untuk menunjukkan kesempurnaan
Wanita	-	Kedudukan wanita dalam masyarakat dipandang rendah
Waris	-	Wanita tidak dapat mewarisi harta
Tanam	-	Menanam bayi perempuan hidup-hidup kerana dianggap akan menjatuhkan maruah
Kahwin	-	Seorang lelaki boleh berkahwin dengan beberapa wanita sekaligus
Riba	-	Aktiviti perniagaan yang dijalankan berasaskan riba dan penindasan
Rompak	-	Kegiatan merompak dan merampas barangan menjadi mata pencarian
Wajib	-	Merompak sebagai satu kewajipan yang harus dilakukan setiap individi dalam sebuah kabi
Eksploitasi	-	Golongan kaya mengeksploitasi golongan miskin
Agama	-	Empat kepercayaan agama iaitu agama wathani(menyembah berhala)/ animisme (memu samawi (kristian dan yahudi) / kepercayaan menilik nasib / sihir / percaya roh orang mati burung dan agama Hanif
Kabilah	-	Mengamalkan sistem kabilah yang hidup berpuak-puak
Assabiah	-	Semangat assabiah dan kesukuan yang menebal
Perang	-	Sering berlaku peperangan antara satu kabilah dengan yang lain kerana perkara kecil

[10 markah]

Muka Surat 106

(b) Jelaskan peranan yang telah dilakukan oleh Nabi Muhammad s.a.w ketika peristiwa perletakan semula Hajar Aswad.

Hakim	-	Nabi Muhammad s.a.w bertindak sebagai hakim
Letak	-	Nabi telah meletakkan Hajar Aswad di atas rentangan kain serban
Wakil	-	Wakil setiap kabilah diminta memegang setiap bahagian tepi kain serban itu
Sendiri	-	Nabi meletakkan sendiri hajar Aswad ke tempat asalnya
Puashati	-	Tindakan baginda menyebabkan semua kabilah berpuas hati

[6 markah]

Muka Surat 107

(c) Apakah rasional wahyu pertama yang diturunkan oleh Allah ialah surah al-Alaq ayat 1-5

Ilmu	-	Melalui pembacaan ,seseorang akan dapat dan menambahkan ilmu
Baca	-	Islam mementingkan aktiviti membaca
Kajian	-	Galakan membuat kajian terhadap sesuatu perkara
Cemerlang	-	Sesuatu bangsa lebih berilmu dan cemerlang dalam pelbagai bidang
Tuntut	-	Ilmu dituntut agar dapat membina masyarakat

[4 markah]

Muka surat 104

2. (a)Terangkan riwayat hidup Nabi Muhammad s.a.w sebelum dilantik menjadi Rasul

Asal	-	Berasal dari keturunan pemimpin Makkah yang terkenal, bijak dalam urusan pentac dalam perniagaan
Keturunan	-	Berketurunan bangsa Quraisy
Ibubapa	-	Bapa baginda Abdullah Abdul Mutalib dan ibu baginda Aminah Wahab
Lahir	-	Lahir 20 April tahun 570 M / 12 Rabiulawal tahun gajah
Serah	-	Diserahkan kepada Halimatus Sa''diyah untuk disusui
Piatu	-	Menjadi yatim piatu sejak umur enam tahun
Pelihara	-	Ketika berusia enam tahun dipelihara oleh datuk baginda Abdul Mutalib
Bapa saudara	-	Apabila Abdul Mutalib meninggal dunia baginda dipelihara oleh bapa saudara bagir
Gembala	-	Baginda pernah menjadi gembala kambing kepunyaan bapa saudara baginda
Niaga	-	Baginda mengikut rombongan perniagaan bapa saudara baginda ke Syam
Ramal	-	Kerasulan baginda diramalkan oleh pendeta Nasrani bernama Buhaira
Dagang	-	Baginda giat berdagang dan pernah berniaga berseorangan dan berkongsi bersam
Urus	-	Pernah menguruskan perniagaan Khadijah bt Khuwailid
Modal	-	Khadijah bt Khuwailid memberikan modal kerana kemuliaan budi pekerti/ amanah/ baginda menjalankan perniagaan
Untung	-	Kebijaksanaan dan kepandaian baginda menyebabkan perniagaan beroleh keuntu
Kahwin	-	Berkahwin dengan Khadijah bt Khuwailid ketika berusia 25 tahun
Sengketa	-	Menyelesaikan persengketaan perletakkan semula Hajar Aswad ke tempat asalnya

[14 markah]

Muka Surat 110

(b) Jelaskan sebab masyarakat Arab Quraisy Makkah menerima ajaran Islam

Sama	-	Tertarik kepada ajaran Islam yang memberi layanan yang sama kepada semua manusia
Murni	-	Diterima kerana kemurnian ajarannya
Bijak	-	Kebijaksanaan Nabi Muhammad s.a.w berdakwah secara lemah embut dan berhikmah
Paksa	-	Tiada unsur paksa / dipujuk dengan menggunakan akal yang dianugerahi Allah
Banding	-	Pendekatan membandingkan antara nilai akhlak masyarakat jahiliah dengan nilai Islam
Al Quran	-	Membaca al-Quran untuk menjawab pertanyaan para sahabat
Iman	-	Menanamkan keimanan yang kuat kepada pengikut
Peribadi	-	Mengenali keperibadian mulia baginda

[6 markah]

Muka surat 111

3. (a) Penentangan terhadap dakwah Islamiah dilakukan dengan pelbagai cara.Terangkan

Kepercayaan	-	Perbezaan kepercayaan dan amalan orang Quraisy menyebabkan mereka enggan mengul
Persamaan	-	Prinsip persamaan taraf sesama manusia bertentangan dengan sistem sosial Arab Jahiliah mewujudkan perbezaan darjat
Saudara	-	Menolak konsep persaudaraan Islam kerana bertentangan dengan assabiah
Amalan	-	Amalan dan akhlak yang keji masyarakat Arab Jahiliah dilarang oleh Islam
Tanggapan	-	Orang Arab Quraisy mempunyai tanggapan yang salah terhadap Nabi
Pengaruh	-	Menggugat pengaruh dan kedudukan keluarga mereka di Makkah kerana terpaksa tunduk kepimpinan Nabi Muhammad s.a.w
Gugat	-	Menggugat ekonomi orang Arab Quraisy kerana menjejaskan perusahaan mengukir patung

[10 markah]

Muka surat 112
(b)Nyatakan penentangan yang dibuat oleh orang Arab Quraisy

Ejek	-	Penyair Arab sering mengejek ajaran Islam melalui puisi mereka
Tohmahan	-	Pelbagai tohmahan dan tuduhan dikenakan ke atas nabi
Keras	-	Menggunakan kekerasan tetapi gagal
Pujuk	-	Memujuk Nabi agar meninggalkan dakwah Islamiah
Tawar	-	Menawarkan kedudukan / wanita cantik / harta
Rasuah	-	Merasuah baginda
Pulau	-	Pemulauan terhadap Nabi dan isteri selama 3 tahun

[6 markah]

Muka Surat 113
(c) Huraikan usaha-usaha yang dilakukan untuk mengatasi tekanan orang Arab Quraisy

Habsyah	-	Membenarkan orang Islam berhijrah ke Habsyah
Taif	-	Merancang ke Taif untuk menyebarkan Islam ke tempat baru
Putus asa	-	Tidak pernah putus asa terhadap apa jua dugaan dan rintangan
Jalan	-	Sentiasa mencari jalan untuk mengatasi tentangan orang Arab Quraisy
Sabar	-	Kesabaran , kecekalan dan sifat tidak pernah mengalah semasa berdakwah
Madinah	-	Baginda berhijrah ke Madinah

[4 markah]

Tingkatan Empat: Bab Lima
Kerajaan Islam Madinah

1.

Piagam Madinah

- Masyarakat Madinah bebas mengamalkan agama masing-masing.
- Semua anggota masyarakat dikehendaki mempertahankan Madinah daripada ancaman luar

Muka surat 124
a) Apakah Piagam Madinah [2 markah]

- Perlembagaan bertulis
- Perlembagaan yang dirangka oleh Nabi Muhammad s.a.w berpandukan wahyu
- Menjadi asas pemerentahan kerajaan Islam Madinah
- Mencatatkan tanggungjawab ketua Negara dan rakyatnya
- Dirangka berasaskan persetujuan orang Islam dan bukan Islam

Muka surat 127
b) Nyatakan peranan Nabi Muhammad s.a.w seperti yang terkandung dalam Piagam di atas
[1 markah]

- Pemimpin kerajaan Madinah
- Ketua hakim
- Ketua negara

Muka surat 126
c) Nyatakan aspek penting Piagam Madinah [2 markah]

- Nabi Muhammad s.a.w pemimpin Madinah
- Nabi Muhammad s.a.w sebagai hakim
- Masyarakat Madinah bebas mengamalkan agama masing-masing
- Masyarakat Madinah bebas mengamalkan adat masing-masing
- Masyarakat Madinah dianggap sebagai satu ummah
- Masyarakat Madinah tidak boleh bermusuhan sesama sendiri
- Undang-undang Islam digunapakai secara menyeluruh
- Peraturan kekeluargaan dalam kabilah boleh diamalkan selagi tidak bertentangan

dengan Islam
- Masyarakat Madinah dituntut bekerjasama untuk memajukan ekonomi negara
- Unsur riba dan penipuan dalam perniagaan dihapuskan
- Anggota masyarakat Madinah diminta mempertahankan negara
- Keselamatan bukan Islam terjamin selagi mematuhi perlembagaan Madinah

Muka surat 128
d) Nyatakan kepentingan Piagam Madinah [4 markah]

- Model kerajaan Islam yang unggul
- Peraturan yang lengkap berkaitan dengan dunia dan akhirat
- Amalan riba, penipuan, rasuah, dan penindasan tidak dibenarkan
- Nabi Muhammad s.a.w berjaya membentuk masyarakat baru berasaskan ummah
- Menekankan persamaan hak dan persaudaraan Islam
- Masyarakat Madinah dapat mendiami sebuah negara yang mempunyai undang-undang yang lengkap dan sempurna.
- Syariah Islam diperkenalkan
- Perlembagaan negara disusun terlebih dahulu sebelum mengasaskan kerajaan.
- Berjaya menyusun kehidupan masyarakat yang sistematik
- Negara Madinah menjadi kuat dan disegani.

2.

Selepas terbentuknya negara Islam Madinah, Nabi Muhammad s.a.w terlibat dalam satu siri peperangan dengan orang Arab Quraisy Makkah

Muka surat 130
a) Namakan peperangan yang pernah disertai oleh Nabi Muhammad s.a.w dari tahun 622M – 630M [2 markah]

- Perang Badar
- Perang Uhud
- Perang Khandak
- Perang Tabuk

Muka surat 130
b) Nyatakan sebab yang mengizinkan umat Islam berperang [2 markah

- Apabila diserang musuh/mempertahankan diri
- Mencari keamanan supaya tempat ibadat terjaga
- Untuk mempertahankan maruah diri, agama dan negara
- Menentang kezaliman

Muka surat 131
c) Nyatakan garis panduan yang mesti dipatuhi oleh tentara Islam dalam peperangan [2 markah]

- Tidak dibenarkan membunuh orang yang lemah seperti orang tua, kanak-kanak dan wanita
- Tidak dibenarkan membunuh binatang ternakan
- Tidak dibenarkan memusnahkan tanaman
- Dilarang merobohkan tempat ibadat
- Hanya untuk mempertahankan maruah diri, agama dan negara

Muka surat 131
d) Berikan bukti yang menunjukkan bahawa Islam berkembang secara sukarela dan toleransi dalam Perang Badar. [4 markah]

- Nabi Muhammad s.a.w telah mengampunkan tawanan Arab Quraisy
- Tawanan wanita dan kanak-kanak dibebaskan
- Tawanan lelaki diberi syarat untuk membebaskan diri
- Tawanan lelaki yang berjaya mengajar sepuluh orang kanak-kanak Islam membaca dan menulis sehingga berjaya akan dibebaskan

3.

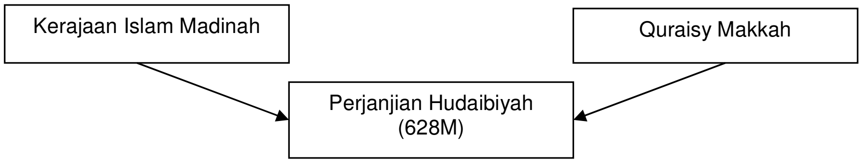

Muka surat 132

a) Nyatakankan peristiwa penting yang menyebabkan termeterainya Perjanjian Hudaibiyah. [2 markah]

- Rombongan orang Islam ke Makkah untuk menunaikan umrah
- Mereka disekat di Hudaibiyah
- Nabi Muhammad s.a.w menghantar Saidina Uthman bin Affan ke Makkah untuk menerangkan tujuan kedatangan mereka.
- Orang Islam mendengar khabar angin kematian Uthman bin Affan.
- Orang Islam bersumpah setia dikenali sebagai “Baiah al-Ridwan”
- Orang Arab Quraisy menemui Nabi Muhammad s.a.w
- Nabi Muhammad s.a.w bersedia mengadakan perjanjian/termeterailah Perjanjian Hudaibiyah.

Muka surat 132

b) Nyatakan isi kandungan Perjanjian Hudaibiyah yang memihak kepada Islam [2 markah]

- Gencatan senjata selama 10 tahun.
- Kabilah Arab lain bebas memihak sama ada kepada Orang Islam Madinah atau Orang Quraisy Makkah.
- Orang Islam Madinah yang memihak ke Makkah tanpa kebenaran penjaganya tidak perlu dipulangkan
- Orang Quraisy Makkah yang memihak tanpa kebenaran penjaganya perlu dipulangkan semula.
- Umat Islam hanya boleh mengerjakan Umrah pada tahun berikutnya (7 hijrah)

Muka surat 133

c) Senaraikan ketokohan Nabi Muhammad s.a.w sebagai pemimpin yang unggul dan dikagumi [2 markah]

- Tindakan yang dilakukan baginda tidak terburu-buru
- Baginda melihatnya secara menyeluruh
- Baginda melihatnya secara terperinci
- Baginda seorang pemimpin yang berwawasan

Muka surat 133

c) Nyatakan kepentingan Perjanjian Hudaibiyah [4 markah]

- Orang Islam berpeluang menunaikan haji pada tahun berikutnya
- Memberikan kebebasan kepada orang Islam memasuki Makkah
- Membolehkan Nabi Muhammad s.a.w merangka program dakwah Islamiah ke seluruh Semenanjung Tanah Arab
- Suku Arab boleh menganut sebarang agama yang mereka sukai
- Islam dapat berkembang dengan meluas
- Islam memperolehi keuntungan jangka panjang
- Pengislaman tokoh panglima Arab Quraisy iaitu Khalid bin Al-Walid, Amru bin Al-As dan Uthman bin Talhah
- Melambangkan ketokohan Nabi Muhammad s.a.w sebagai pemimpin yang unggul dan dikagumi
- Orang Arab Quraisy mengiktiraf kerajaan Islam di Madinah
- Menjadi perintis ke arah pembukaan semula kota Makkah

4.

Pembukaan Kota Makkah merupakan strategi jangka panjang bagi meneruskan penyebaran Islam.

Muka surat 134

a) Nyatakan sebab pembukaan semula Kota Makkah oleh Nabi Muhammad s.a.w. [2 markah]

- Pihak Arab Quraisy melanggar Perjanjian Hudaibiyah
- Pihak Arab Quraisy membunuh orang-orang Bani Khuzaah
- Pihak Arab Quraisy tidak menghormati hak kebebasan yang telah dipersetujui
- Strategi jangka panjang penyebaran Islam

Muka surat 136-137

b) Nyatakan kepentingan pembukaan semula kota Makkah. [2 markah]

- Kaabah terpelihara daripada berhala yang menjadi amalan masyarakat Arab jahiliyah
- Makkah dijadikan sebagai kota suci umat Islam
- Kota Makkah menjadi tumpuan umat Islam seluruh dunia
- Membuktikan negara Islam yang dibina di Madinah begitu kukuh
- Pembuka jalan ke arah penyebaran Islam ke seluruh Tanah Arab
- Dakwah Islam telah tersebar secara aman dan sukarela
- Mewujudkan pusat sebuah pusat pemerintahan yang kuat
- Makkah dijadikan sebagai salah sebuah wilayah Islam dengan melantik wakil untuk menjalankan pemerintahan Islam

Muka surat 135

c) Namakan dua orang panglima Islam yang telah mengetuai pasukan tentera Islam mengepung Makkah. [2 markah]

- Khalid bin al-Walid
- Abu Ubaidah al-Jarrah
- Saad bin Ubadah
- Zubair bin al-Awwam

Muka surat 135

d) Nyatakan faktor kejayaan umat Islam menawan semula Kota Makkah [4markah]

- Pengislaman Al-Abbas dan Abu Sufian
- Taktik mengepung Kota Makkah dari empat penjuru
- Semangat ketaqwaan umat Islam
- Semangat keyakinan tentera Islam
- Kumpulan tentera yang besar iaitu 10,000 orang
- Jaminan keselamatan mereka yang terkepung di kota Makkah

5.

Peristiwa hijrah yang berlaku pada zaman Nabi Muhammad s.a.w telah membawa perubahan besar kepada Tamadun Islam

Muka surat 121

a) Mengapakah hijrah berlaku dari Kota Makkah ke Madinah? [6 markah]

Wahyu	-	Perintah Allah melalui wahyu
Penentangan	-	Penentangan hebat yang dilakukan orang-orang Quraisy terhadap Islam
Strategi	-	Merupakan satu strategi untuk mengembangkan Islam
Jemputan	-	Pelawaan dan jemputan orang Islam Madinah terhadap orang Islam

Muka surat 122-124
b) Jelaskan kepentingan hijrah [14 markah]

Aman	-	Dakwah Islamiah dapat dilaksanakan dengan aman dan tanpa berselindung
Damai	-	Mendamaikan suku Aus dan Khazraj
Persaudaraan	-	Menjalin hubungan persaudaraan antara orang Islam Makkah dengan orang Isla
Menyatupadukan	-	Menyatupadukan penduduk Madinah yang pelbagai suku,budaya dan agama
Masjid	-	Nabi Muhammad s.a.w telah membina Masjid al-Nabawi
Takwim	-	Wujud kiraan tahun hijrah dalam takwim Islam
Yathrib	-	Nama Yathrib ditukar kepada Madinah al-Munawarah atau Kota Bercahaya
Toleransi	-	Menunjukkan sikap toleransi kaum dan tolong-menolong boleh melahirkan masy cemerlang
Sahabat	-	Hijrah berjaya dengan sokongan dan pengorbanan sahabat-sahabat Nabi Muhaı
Wanita	-	Memperlihatkan bahawa wanita dapat memainkan peranan penting selain sebag untuk menggerak kemajuan sesebuah negara
Kebijaksanaan	-	Menunjukkan ketabahan, kebesaran hati dan kebijaksanaan Nabi Muhammad s. strategi perjuangan.
Negara	-	Nabi Muhammad s.a.w merancang penubuhan negara Islam
Piagam	-	Merangka sebuah Piagam Madinah

Muka surat 118-119
6. a) Terangkan isi perjanjian Aqabah Pertama dan Perjanjian Aqabah Kedua [6 markah]

Perjanjian Aqabah Pertama

Iman	-	Suku Aus dan Khazraj hendaklah beriman kepada Allah dan rasul
Bantu	-	Berjanji akan membantu perjuangan Nabi Muhammad s.a.w
Amalan	-	Tidak akan melakukan amalan jahiliyah seperti mencuri, minum arak dan membu perempuan hidup-hidup

Perjanjian Aqabah Kedua

Peluk	-	Suku Aus dan Khazraj memeluk Islam
Taat	-	Mengukuhkan lagi taat setia kepada Nabi Muhammad s.a.w
Jemput	-	Suku Aus dan Khazraj menjemput Nabi Muhammad s.a.w dan orang Islam di Ma ke Madinah
Tempat	-	Mereka secara sukarela akan menyediakan tempat tinggal
Selamat	-	Menjanjikan keselamatan untuk baginda dan orang Islam Makkah
Sedia	-	Menyatakan kesediaan mempertahankan Islam

Muka surat 127
b) Piagam Madinah dibentuk selepas Nabi Muhammad s.a.w berhijrah ke Madinah.
Nyatakan prinsip-prinsip utama yang terkandung dalam Piagam Madinah. [8 markah]

Pemimpin	-	Nabi Muhammad s.a.w sebagai pemimpin di Madinah
Hakim	-	Nabi Muhammad s.a.w sebagai hakim
Bebas	-	Masyarakat Madinah bebas mengamalkan agama masing-masing
Adat	-	Masyarakat Madinah bebas mengamalkan adat mereka selagi tidak bertentangan der
Ummah	-	Masyarakat Madinah dianggap sebagai satu ummah dan tidak boleh bermusuhan ses
Musuh	-	Masyarakat Madinah tidak boleh bermusuhan sesama sendiri
Undang-undang	-	Undang-undang Islam diguna secara menyeluruh
Riba	-	Riba dan unsur penipuan dihapuskan dalam sistem perniagaan
Mempertahankan	-	Mempertahankan Madinah dari ancaman luar
Keselamatan	-	Keselamatan orang bukan Islam terjamin selagi mematuhi perlembagaan

Muka surat 128

c) Setujukah anda bahawa penbentukan Piagam Madinah mencerminkan kejayaan Nabi Muhammad s.a.w mewujudkan sebuah masyarakat yang sistematik dan bersatu padu? Berikan alasan anda. [6 markah]

Diterima	-	Piagam Madinah diterima oleh semua golongan masyarakat yang terdiri daripada pelbag agama
Ukhuwah	-	Nabi Muhammad s.a.w berjaya membentuk masyarakat berasaskan semangat ukhuwah
Taraf	-	Semua rakyat Madinah mempunyai taraf kedudukan yang sama
Adil	-	Keadilan sosial diamalkan di Madinah
Undang-undang	-	Memperkenalkan undang-undang Syariah Islamiah yang adil dan dapat dipatuhi oleh ser masyarakat
Negara	-	Rakyat mempunyai tanggung jawab yang sama untuk mempertahankan keselamatan ne serangan musuh

Tingkatan Empat : Bab Enam
Pembentukan kerajaan Islam dan sumbangannya

1.

Selepas kewafatan Nabi Muhammad s.a.w 632 M sistem pemerintahan islam tetap diketuai oleh khalifah. Zaman ini dikenali sebagai Zaman Khulafa al-Rasyidin.

Muka surat 143

a) Apakah yang dimaksudkan dengan khalifah. [2 markah]

- Bahasa Arab yang bererti pengganti
- Melaksanakan tanggungjawab pemerintahan kerajaan Islam selepas kewafatan Nabi Muhammad s.a.w
- Tanggungjawab memelihara kemurnian agama Islam
- Tanggungjawab mengekalkan keharmonian serta kestabilan umat Islam

Muka surat 142

b) Namakan khalifah al-Rasyidin [2 markah]

- Khalifah Abu Bakar al-Siddiq
- Khalifah Umar b. Al-Khattab
- Khalifah Uthman b. Affan
- Khalifah Ali b. Abi Talib

Muka surat 143

c) Senaraikan kaedah pemilihan khalifah [3 markah]

- Melalui musyawarah atau persetujuan ramai contohnya Saidina Abu Bakar
- Cadangan satu nama khalifah terdahulu contohnya Saidina Umar Al-Khattab
- Pemilihan melalui beberapa orang calon contohnya Saidina Uthman
- Pencalonan oleh kelompok masyarakat contohnya Saidina Ali

Muka surat 143

d) Nyatakan kriteria yang perlu dimiliki oleh seseorang khalifah. [3 markah]

- Lelaki merdeka
- Beragama Islam
- Berpengetahuan tentang Islam
- Mematuhi perintah Allah
- Sanggup melaksanakan hukum Allah
- Bersifat adil
- Akhlak yang baik
- Sihat tubuh badan
- Cerdas
- Warak
- Pandai mentadbir

2. Khalifah Abu Bakar As-Siddiq merupakan khalifah yang pertama dalam pemerintahan Khulafa Al-Rasyidin.

Muka surat 144

a) Mengapakah beliau diberi gelaran 'As-Siddiq'? [2 markah]

- Sentiasa meyakini kebenaran kata-kata Nabi Muhammad saw
- Yang membenarkan

Muka surat 145

b) Nyatakan cabaran yang dihadapi Khalifah Abu Bakar pada awal pemerintahannya [2 markah]

- Perpecahan melanda masyarakat Islam
- Wujud golongan murtad
- Golongan al-Riddah yang menyalahtafsirkan ayat al-Quran
- Ancaman kuasa luar iaitu kerajaan Parsi

Muka surat 145-146

c) Nyatakan usaha-usaha Khalifah Abu Bakar bagi melicinkan pentadbirannya.[3 markah]

- Membahagikan Tanah Arab kepada 10 wilayah
- Melantik seorang ketua/amir
- Memperkenalkan bayaran gaji untuk tentera
- Memperkenalkan undang-undang tanah
- Menjamin hak rakyat terutama berkaitan golongan mawali

Muka surat 145-146

d) Huraikan kejayaan Khalifah Abu Bakar semasa pemerintahannya. [3 markah]

- Mengatasi perpecahan yang melanda umat Islam
- Mempertahankan Madinah dari ancaman kuasa luar
- Mengumpulkan tulisan al-Quran
- Menentang golongan Al-Riddah
- Memerintahkan Zaid bin Thabit himpun tulisan ayat Al-Quran

Muka surat 147

4. a) Senaraikan sifat peribadi Saidina Uthman bin Affan [2 markah]

- Hartawan yang dermawan
- Bersifat lemah lembut
- Suka bertolak ansur
- Mempunyai sikap simpati yang tinggi

Muka surat 147

b) Jelaskan peristiwa perlantikan Saidina Uthman bin Affan [2 markah]

- Melalui majlis syura
- Enam orang calon yang layak telah dicadangkan
- Mesyuarat dipengerusikan Abdul Rahmah bin Auf
- Saidina Uthman mendapat undi yang sama dengan Saidina Ali
- Abdul Rahman meninjau pendapat orang ramai
- Dengan persetujuan ramai Saidina Uthman dilantik sebagai khalifah ketiga

Muka surat 147-148

c) Nyatakan sumbangan khalifah Uthman bin Affan [3 markah]

- Meluaskan wilayah Islam hingga ke Afghanistan, Samarkand, Cyprus dan Tripoli
- Membina angkatan angkatan tentera laut Islam
- Menyelaraskan bacaan Al-Quran
- Mengisytiharkan naskah Al-Quran Mushaf Uthmani
- Membina jalan raya, jambatan dan rumah rehat
- Mengukuhkan peranan Baitulmal untuk membiayai pembangunan dan memperkuatkan angkatan tentera laut

- Mengekalkan jizyah yang dikenakan kepada penduduk

Muka surat 148

d) Nyatakan sumbangan khalifah Ali bin Abu Talib [3 markah]

- Berusaha mengekalkan kestabilan dan keharmonian negara
- Menghentikan peperangan walaupun hampir mencapai kemenangan
- Memulakan proses rundingan setelah pihak lawan mengangkat Al-Quran
- Membina markas tentera di Parsi dan sempadan Syria
- Kutipan jizyah diteruskan
- Mengikat perjanjian dengan golongan Zimmi untuk mengenakan jizyah

3. Kerajaan Bani Umaiyah terbentuk selepas Khalifah Ali bin Abu Talib meninggal dunia pada 661Masihi.

Muka surat 150

a) Namakan Khalifah Bani Umaiyah tahap pertama [2 markah]

- Muawiyah bin Abu Sufyan
- Abdul Malik bin Marwan
- Umar bin Abdul Aziz
- Hisyam bin Abdul Malik

Muka surat 150

b) Namakan pusat pentadbiran kerajaan Bani Umaiyah. [1 markah]

i.Tahap pertama: Damsyik
ii.Tahap kedua : Cordova

Muka surat 150

c) Nyatakankan sumbangan kerajaan Bani Umaiyah tahap pertama dalam bidang pendidikan. [3 markah]

- Menjadikan Kota Basrah sebagai pusat pengajaran dan penyebaran ilmu
- Melahirkan ilmuan. Contoh, Khalil bin Ahmad/Sibawayhi/ al–Farazdaq/ Jarir/Umar Ibn Abi Rabi'ah/Jamil al-Uzri
- Menjadikan Bahasa Arab bahasa rasmi negara
- Meletakkan tanda bunyi atau baris pada tulisan al – Quran

Muka surat 153-154

d) Nyatakan dua sumber pendapatan kerajaan Bani Umaiyah. [2 markah]

- Kharaj/ cukai tanah
- Jizyah/cukai perlindungan
- Zakat
- Usyur/cukai 1/10 hasil pertanian yang didapati oleh tuan tanah
- Ghanimah/harta yang dirampas oleh tentera melalui peperangan

5. Kerajaan Turki Uthmaniah telah bermula sekitar awal abad ke 14 dan mampu bertahan selama hampir 600 tahun.

Muka surat 160

a) Terangkan proses pembentukan kerajaan Turki Uthmaniyah [2 markah]

- Bermula sebagai sebuah kerajaan kecil di barat Anatolia
- Pemerentah Anatolia bebas daripada pengaruh Saljuk dalam urusan pentadbiran
- Diasaskan oleh Uthman bin Ertughrul
- Uthman berjaya menumpaskan tentera Byzantine
- Ramai Ghazi/pahlawan tentera serta pemimpin masyarakat bersatu dengan Uthman memperluaskan kawasan penaklukannya
- Uthman mula menakluki kawasan sekitar Anatolia
- Menjadikan bandar Bursa sebagai ibu negerinya

Muka surat 158-159

b) Namakan negara yang pernah menjadi tanah jajahan takluk KerajaanTurki Uthmaniah [3 markah]

- Andalusia (Sepanyol)
- Algeria
- Tunisia
- Mesir
- Semenanjung Tanah Arab
- Turki
- Bulgaria
- Austria

Muka surat 160-161

c) Nyatakan sumbangan kerajaan Turki Uthmaniyah dalam bidang politik [2 markah]

- Mampu bertahan selama 600 tahun
- Mewujudkan sebuah empayar yang merupakan kesatuan orang Islam seluruh dunia
- Sebagai pelindung kepada umat Islam di seluruh dunia apabila Sultan Selim I berjaya menguasai Makkah
- Memperkenalkan undang-undang baru yang dikenali Kanun Suleiman
- Memperkenalkan jawatan seperti Kadi dan Mufti
- Memperkenalkan jawatan Sheikh-ul-Islam/ketua ulama untuk mengeluarkan fatwa

Muka surat 161

d) Senaraikan empat faktor kemerosotan kuasa kerajaan Turki Uthmaniyah. [4 markah]

- Pemimpin yang lemah
- Keruntuhan sistem pungutan cukai
- Pemberontakan
- Pertambahan penduduk yang sangat pesat sehingga sukar dikawal sepenuhnya.

Muka surat 150

5.a. Huraikan latar belakang Kerajaan Bani Umaiyah yang diasaskan oleh Muawiyah bin Abu Sufian. [6 markah]

Penyerahan	-	Penyerahan kuasa oleh Hassan kepada Muawiyah
Mengelakkan	-	Tujuannya mengelakkan umat Islam terus berpecah belah
Warisan	-	Perlantikan pemerintah mengikut sistem warisan
Damsyik	-	Kerajaan berpusat di Damsyik
Khalifah	-	Pemimpin menggunakan gelaran Khalifah

Muka surat 153-154

b. Terangkan sumbangan kerajaan Bani Umaiyah di Sepanyol. [14 markah]

Pengajian	-	Pengajian tinggi berkembang
Perpustakaan	-	Perpustakaan diasaskan
Penterjemahan	-	Pusat penterjemahan dibina
Cordova	-	Cordova menjadi pusat ilmu
Jambatan	-	Cordova menjadi jambatan pengetahuan dunia Islam dengan Eropah
Seni bina	-	Kegemilangan seni bina
Masjid	-	Masjid Cordova dibina
Baitulmal	-	Baitulmal mengimbangkan pendapatan dan perbelanjaan
Ekonomi	-	Cordova menjadi pusat ekonomi
Tembikar	-	Kemahiran pembuatan tembikar
Kulit	-	Perusahaan memproses kulit
Senjata	-	Perusahaan membuat senjata
Pertanian	-	System saliran mamajukan pertanian
Benih	-	Penyelidikan benih yang berkualiti

Muka surat 156-158

6.a. Huraikan sumbangan kerajaan Bani Abbasiyah dalam bidang ilmu pengetahuan

[14 markah]

Baghdad	-	Kota Baghdad menjadi pusat intelektual dan perkembangan ilmu.
Penulisan	-	Perkembangan ilmu berlaku melalui penulisan dan penterjemahan karya asing.
Baitulhikmah	-	Baitulhikmah sebagai institusi keilmuan telah dibina di Baghdad.
Penterjemahan	-	Kegiatan penterjemahan karya falsafah dan sains dijalankan di Baitulhikmah.
Penulisan	-	Kegiatan penulisan dijalankan dalam tiga tahap iaitu mencatat, mengumpul dan menga
Ulama	-	Ulama terlibat dalam penulisan .
Hadis	-	Mereka menyusun hadis
Tulisan	-	menghasilkan tulisan dalam bidang fikah, tafsir dan sejarah.
Penyusunan	-	Antara ulama terkenal ialah Imam Malik (penyusunan buku al-Muwatta'), ibn Ishaq (pe sejarah hidup Nabi Muhammad), Abu Hanifah (penyusun fikah dan pendapat ijtihad).
Terjemahan	-	Usaha terjemahan dibuat daripada Bahasa Sanskrit, Suriani dan Yunani.

Muka surat 157-158

b) Jelaskan implikasi perkembangan ilmu pengetahuan dalam zaman kerajaan Bani Abbasiyah

[6 markah]

Mempertingkatkan	-	Kegigihan ulama dan ilmuwan Islam dalam penulisan telah mempertingkatkan manusia sezaman.
Warisan	-	Meninggalkan warisan yang sangat ternilai kepada generasi kemudian.
Penterjemahan	-	Aktiviti penterjemahan sumber asing telah memberikan faedah kepada orang Islam.
Cendikiawan	-	Cendikiawan Islam telah meningkatkan lagi mutu karya asal.
Percambahan	-	Berlaku percambahan ilmu pengetahuan.

Muka surat 160-161

7.a) Jelaskan sumbangan Kerajaan Turki Uthmaniyah [6 markah]

Empayar	-	Wujud sebuah empayar yang menjadi kesatuan orang Islam seluruh dunia
Istanbul	-	Istanbul dianggap pusat pentadbiran dunia Islam
Pelindung	-	Pelindung umat Islam seluruh dunia
Perundangan	-	Perundangan (kanun Suleiman) untuk pertahanan & membela nyawa, harta sert individu tanpa mengenal bangsa & agama
Pentadbiran	-	Dalam pentadbiran telah diwujudkan jawatan kadi & mufti
Sheikh	-	Sheikh-ul-Islam (ketua ulama) berperanan untuk keluarkan fatwa
Fatwa	-	Koleksi fatwa yang dikeluarkan oleh sheikh-ul-Islam digunakan hingga hari ini

Muka surat 162

b) Terangkan faktor yang membolehkan Kerajaan Turki Uthmaniyah menyebarkan Islam ke Eropah.

[14 markah]

Penaklukan	-	Penaklukan Constantinople oleh Mehmed Fatih
Akidah	-	Pegangan akidah yang kukuh di kalangan orang Islam
Akhlak	-	Akhlak yang tinggi di kalangan orang Islam
Semangat	-	Tentera Islam mempunyai semangat ghazi
Senjata	-	Penggunaan senjata moden
Tentera	-	Tentera berkuda dan kumpulan infrantri yang kuat.
Janissari	-	Kumpulan Janissari iaitu kumpulan elit yang sangat terlatih dalam selok belok perperar
Armada	-	Armada laut yang kuat
Politik	-	Politik di Eropah tidak stabil.
Kelemahan	-	Kelemahan dan kejatuhan kerajaan Byzantine.
Gereja	-	Institusi gereja tidak mampu menjadi pelindung kepada masyarakat.
Diplomasi	-	Menjalankan dasar yang berteraskan diplomasi dan toleransi.
Dasar	-	Dasar sosial Islam menarik minat orang Kristian memeluk agama Islam.
Penghijrahan	-	Penghijrahan orang Turki ke kawasan Balkan.
Pendakwah	-	Usaha pendakwah menyebarkan Islam.

Muka surat 164-165

8.a) Huraikan cara Tamadun Islam bertembung dengan tamadun lain di dunia. [8 markah]

Perdagangan	-	Perdagangan jarak jauh melalui laut
Diplomatik	-	Hubungan diplomatik merupakan salah satu cara orang Islam mendapatkan pengetah tamadun lain.
Tentera	-	Ekspedisi ketenteraan yang bertujuan untuk meluaskan kawasan dan penyebaran Islai
Kebudayaan	-	Pertembungan kebudayaan antara tamadun Islam dengan tamadun lain
Intelektual	-	Pertembungan intelektual berlaku antara ahli fikir Islam dengan bukan Islam

Muka surat 165-167

b. Nyatakan kesan pertembungan tamadun-tamadun tersebut. [12 markah]

Perluasan	-	Perluasan kawasan dan penyebaran Islam telah melahirkan pelbagai bentuk ke
Ekonomi	-	Orang Islam kuasai ekonomi khasnya perdagangan
Keselamatan	-	Kerajaan Islam pastikan keselamatan laluan perdagangan di kawasan naungai
Sosial	-	Dari segi organisasi sosial, undang-undang yang saksama diselaraskan
Pendidikan	-	Kurikulum pendidikan menekan agama, sains, matematik & teknologi
Tatasusila	-	Tatasusila hidup harian orang Islam mempengaruhi hidup harian orang Eropah dimainkan oleh golongan mudejar
Pendapat	-	Cendekiawan Islam dan bukan Islam dapat bertukar pendapat
Perpustakaan	-	Penubuhan perpustakaan (baitulhikmah) di zaman Abbasiyah
Keilmuan	-	Melahirkan cendekiawan Islam dalam setiap bidang keilmuan
Intelektual	-	Sumbangan cendekiawan Islam dalam bidang matematik & astronomi telah me perkembangan intelektual dunia
Karya	-	Cendekiawan Islam hasilkan karya penting dalam undang-undang & pemikiran terhadap peradaban dunia
Mantik & falsafah	-	Dalam ilmu mantik & falsafah, membawa perkembangan pemikiran usuluddin, pemikiran kritis & kesedaran agama
Sastera	-	Sumbangan diberi terhadap dunia kesusasteraan
Kesenian	-	Kesenian Islam khasnya dalam seni bina turut memberi sumbangan dalam per ketamadunan dunia

BAB 7 : ISLAM DI ASIA TENGGARA.

Item Berstruktur.
Muka surat 196-197.

1. Kedatangan Islam ke Asia Tenggara telah menyebabkan sistem pemerintahan Islam diamalkan.

(a) Senaraikan jawatan yang diwujudkan dalam pentadbiran Islam.

- Kadi.
- Khatib.
- Bilal.
- Pemungut zakat.
- Penyelia Baitulmal.
- Penjaga harta wakaf.

[2 markah]

(b) Nyatakan kesan penggunaan gelaran sultan.

- Mengukuhkan kedudukan Kerajaan Islam di Alam Melayu.
- Menjamin kewibawaan raja.
- Kedudukan sultan setaraf dengan pemerintah Islam lain.
- Memupuk semangat persaudaraan di kalangan umat Islam.

[2 markah]

(c) Nyatakan perkara yang dapat diselesaikan melalui Undang-undang Syariah.

- Kes jenayah/ Kecurian/ Pembunuhan.
- Urusan pernikahan.
- Perniagaan.
- Pembahagian harta pusaka.

[2 markah]

(d) Senaraikan implikasi penyebaran semangat jihad di kalangan masyarakat tempatan .

- Menentang penjajah.
- Menentang kemiskinan.
- Mencapai suatu kehidupan yang sempurna.
- Melindungi kesucian agama Islam.

[4 markah]

Muka surat 181 – 184.

2. Acheh berperanan sebagai pusat kebudayaan, pusat keilmuan dan pusat penyebaran Islam yang terkenal di Asia Tenggara.

(a) Namakan ulama utama yang terkenal di Acheh.

- Hamzah Fansuri.
- Syeikh Nurudin al-Raniri.
- Syeikh Syamsudin al-Sumaterani.
- Abdul Rauf Singkel.

[2 markah]

(b) Nyatakan peranan ulama Islam dalam politik dan pentadbiran di Acheh.

- Menyebarkan Islam.
- Penasihat raja.
- Membantu pentadbiran.
- Mengajar agama.

[2 markah]

(c) Jelaskan usaha pemerintah Acheh dalam menyekat penyebaran agama Kristian?

- Menaungi beberapa negeri kecil di Sumatera Utara.
- Menakluki negeri-negeri di Tanah Melayu.
- Menghasilkan karya-karya Islam.

[2 markah.]

(d) Pada pendapat anda, mengapakah Acheh digelar Serambi Makkah?

- Melahirkan ramai ulama.
- Tempat persinggahan dalam perjalanan ke Makkah untuk menunaikan haji.

[2 markah.]

(e) Namakan hasil karya yang telah dihasilkan oleh ulama-ulama Islam di Acheh.

- Syarabul Asyikin.
- Asrarul Ariffin.
- Syair Burung Pingai.
- Syair Dagang.
- Syair Burung Pungguk.
- Syair Sidang Fakir.

[2 markah]

Muka surat - 180-185

Agama Islam tersebar melalui pelbagai

(a) Senaraikan cara penyebaran Islam.

- Perdagangan.
- Perkahwinan.
- Pengislaman raja dan golongan bangsawan.
- Kelahiran kerajaan Islam.
- Peranan pusat perdagangan.
- Peranan mubaligh.
- Keistimewaan Islam.

[3 markah]

(b) Namakan golongan yang memeluk Islam selepas raja.

- Pembesar.
- Keluarga diraja.
- Rakyat.

[1markah.]

(c) Jelaskan kesan perkahwinan wanita tempatan dengan pedagang Islam.

- Perkahwinan siasah.
- Perkahwinan biasa.

[2 markah]

(d) Nyatakan keistimewaan agama Islam yang menarik masyarakat tempatan memeluk agama Islam.

- Konsep Tuhan yang Maha Esa atauTauhid.
- Keadilan.
- Hak individu dan masyarakat.
- Kehidupan yang dihormati.
- Menyanjungi akhlak mulia.
- Konsep kebahagiaan di dunia dan akhirat.

[4 markah.]

Muka surat : 187.

1

Sikap mementingkan ilmu mendorong kepada perkembangan pendidikan dan kedudukan institusi pendidikan formal di Asia

(a) Namakan institusi pendidikan formal di Asia Tenggara ?.

- Istana.
- Pondok.
- Pesantren.
- Madrasah.
- Surau.

[2 markah]

(b) Nyatakan peranan istana sebagai institusi pendidikan formal.

- Tempat ulama berbincang tentang hukum Islam.
- Tempat ulama berbincang dengan sultan dan pembesar.
- Tempat ulama menyampaikan ilmu pengetahuan Islam.
- Tempat ulama menasihati sultan.

[2 markah]

(c) Berikan ciri sistem pendidikan pondok.

- Pusat pengajian Islam.
- Mata pelajaran diajar ialah Fiqah/ Usuludin/ Tasawuf/ Hadis/ Tafsir.
- Bahasa Melayu dan Bahasa Arab sebagai bahasa pengantar.
- Keperluan asas disediakan oleh pelajar sendiri.

[2 markah.]

(c) Pada pandangan anda, apakah peranan bahasa dan tulisan dalam pendidikan formal.

- Bahasa istana.
- Bahasa surat-menyurat.
- Bahasa perhubungan antara wilayah.
- Bahasa ilmu pengetahuan.
- Bahasa untuk berdakwah.
- Bahasa untuk pengajaran dan pembelajaran.

[4 markah.]

BAB 7 : ISLAM DI ASIA TENGGARA.

ITEM ESEI

Muka surat - 176 .

1a) Jelaskan pandangan John Crawford dan Profesor Syed Naquib al-Attas tentang bukti kedatangan Islam ke Asia Tenggara dari Semenanjung Tanah Arab. [12 markah]

Sama	-	Wujud persamaan bahan penulisan dan kesusasteraan di Asia Tenggara dengan Sem Arab.
Perkataan	-	Perkataan Arab yang terdapat pada tulisan Jawi diambil daripada bahasa Arab.
Adat resam	-	Pengaruh budaya Arab dalam adat resam dan kebudayaan orang Melayu.
Raja	-	Kebanyakan karya tempatan menceritakan bahawa pengislaman raja di Asia Tenggar syeikh dari Semenanjung Tanah Arab.
Hikayat	-	Hikayat Raja-raja Pasai menceritakan pendakwah pertama yang tiba di Pasai bernan yang mengislamkan Raja Pasai,Merah Silu.
Canton	-	Orang Arab dan Parsi telah mempunyai pusat perniagaan dan petempatan di Canton tahun 300 M.
Iskandariah	-	Pedagang Arab juga menguasai perdagangan laut dari pelabuhan Iskandariah di China.
Singgah	-	Pedagang Arab yang berdagang ke China telah singgah di pelabuhan utama di terutamanya pelabuhan di Selat Melaka.
Menetap	-	Kebanyakan pedagang Arab telah menetap selama beberapa bulan sehingga membina
Berkahwin	-	Terdapat orang Arab di perkampungan ini yang berkahwin dengan orang tempatan.
Dagang	-	Pedagang Arab ini menjalankan perdagangan dengan pelabuhan lain di Asia Tenggara.
Bincang	-	Para pedagang ini berbincang dan berinteraksi dengan pedagang tempatan dan Asia T kepercayaan dan agama.
Kampung	-	Wujud perkampungan Islam bernama Ta Shih di Sumatera Utara pada 650 M.

Muka surat - 177 – 178.

1b) Huraikan teori dan bukti kedatangan Islam ke Asia Tenggara dari China. [8 markah]

Eredia	-	Pendapat ini dikemukakan oleh Emanuel Gadinho Eredia dan S.Q. Fatimi.
Canton	-	Peniaga Arab mula mengunjungi Canton sebagai pusat perniagaan sejak abad ke 19 M
Cina	-	Peniaga Cina yang berdagang ke Asia Tenggara menyebarkan Islam kepada r Tenggara.
Batu	-	Penemuan batu bersurat di Terengganu mengukuhkan dakwaan teori ini.
Nisan	-	Penemuan sepasang batu nisan di Pekan ,Pahang.
Seni bina	-	Terdapat unsur seni bina di China dengan seni bina pada masjid-masjid di Nusa Kelantan / Melaka / Pulau Jawa.

Muka surat – 178.

2a) Jelaskan teori dan bukti kedatangan Islam ke Asia Tenggara dari India. [10 markah]

Gujerat	-	Islam datang dari wilayah Gujerat dan Pantai Koromandel sejak abad ke 13 M.
Snouck	-	Teori ini dikemukakan oleh Snouck Hurgronje/sejarawan Belanda.
Perdagangan	-	Hubungan perdagangan dengan India membolehkan pedagang menyebarkar ini.
Pelabuhan	-	Penyebaran Islam melalui pelabuhan Gujerat.
Marmar	-	Penemuan batu marmar pada batu nisan di perkuburan Malik Ibrahim di G batu nisan Malik al-Salih di Pasai yang mempunyai ciri buatan India.

Nisan	-	Batu nisan Malik al-Salih di Pasai yang mempunyai ciri buatan India.
Budaya		Budaya masyarakat Asia Tenggara yang mempunyai perkaitan yang rapa kebudayaan Hindu.

Muka surat 179 – 180

2b) Bagaimanakah Islam tersebar melalui perdagangan di Asia Tenggara. [10 markah]

Pedagang	-	Peranan pedagang dari Arab,China dan India.
Kepercayaan	-	Kepercayaan dan amalan baru oleh golongan pedagang menjadi ikutan masyarakat set
Bincang	-	Perkampungan pedagang Islam dijadikan pusat perbincangan tentang agama Is pedagang yang tinggal di situ.
Dakwah	-	Kedatangan ulama yang menjalankan kegiatan dakwah di bandar pelabuhan Asia Teng
Mahmudah	-	Sifat mahmudah di kalangan pedagang menarik lebih ramai penduduk tempatan memel
Hubungan	-	Hubungan baik pedagang dengan pemerintah tempatan memudahkan kegiatan masyarakat tempatan.
Jujur	-	Pedagang penyandang jawatan Syahbandar di beberapa pelabuhan Asia Tenggara ke amanah.

Muka surat 179 – 185.

3a) Nyatakan faktor-faktor penyebaran agama Islam di Asia Tenggara. [12 markah]

Pedagang	-	Dakwah Islam disebarkan oleh golongan pedagang Arab,China dan India yang datang k Tenggara.
Pelabuhan	-	Pelabuhan menjadi pusat kegiatan manusia dari pelbagai tempat.
Dakwah	-	Semangat dakwah Islamiah pedagang menarik minat masyarakat.
Kahwin	-	Islam tersebar melalui perkahwinan samada di kalangan kerabat di raja atau masyaraka
Raja	-	Islam tersebar menerusi pengislaman raja/ bangsawan yang diakui oleh rakyat.
Kerajaan	-	Kemunculan kerajaan-kerajaan Islam yang telah meluaskan kuasa dan menyebar Kerajaan Perlak,Samudera-Pasai, Melaka dan Acheh.
Budaya	-	Kerajaan Islam yang wujud juga menjadi pusat kebudayaan Islam.
Buku	-	Terdapat buku/karya sastera seperti Hikayat Muhammad Ali Hanafiah/Hikayat Han Bercukur.
Mubaligh	-	Kerajaan-kerajaan Islam yang wujud juga mengirimkan mubaligh ke kaw bagimenyebarkan Islam.
Ulama	-	Terdapat ulama dari Tanah Arab dan Parsi datang menyebarkan Islam seper Syirazi,Maulana Abu Bakar dan lain-lain.
Istimewa	-	Islam mudah tersebar kerana keistimewaan ajarannya yang terbuka kepada mengemukakan konsep Tuhan Maha Esa, persamaan taraf,persaudaraan Islam dan Ke
Terjemah	-	Berlaku kegiatan penterjemahan/persuratan dan majlis ilmu
Murni	-	Kemurnian sikap serta tingkah laku pedagang Islam yang datang dari Semenanjung Ta China.
Kampung	-	Perkampungan pedagang Islam telah menjadi pusat perbincangan tentang agama pedagang Islam di situ.

Muka surat 189 – 190

(3b) Terangkan bagaimana agama Islam mempengaruhi cara hidup masyarakat di Asia Tenggara. [8 markah]

Asimilasi	-	Cara hidup Islam diasimilasikan ke dalam budaya masyarakat Asia Tenggara.
Kepercayaan	-	Unsur kepercayaan lama seperti memuja semangat turut lenyap.
Lengkap	-	Islam dijadikan ad-din iaitu cara hidup yang lengkap dan menyeluruh.
Aurat	-	Pakaian yang menutup aurat dan bertudung.
Saudara	-	Sistem sosial masyarakat yang mempunyai kelas kepada konsep persaudaraa sesama manusia.
Nilai	-	Nilai-nilai akhlak Islam dijadikan panduan dalam kehidupan.
Amalan	-	Amalan-amalan seperti gotong-royong dan semangat kerjasama menja masyarakat.

Muka surat 185 .
4a) Jelaskan pengaruh Islam dalam sistem pentadbiran di Asia Tenggara .[10 markah]

Institusi	-	Institusi kesultanan telah diperkenalkan dan diwarisi daripada amalan pemerintah kera Baghdad dan kerajaan Turki Uthmaniyah.
Sultan	-	Sultan sebagai ketua negara.
Mufti	-	Mufti dilantik sebagai penasihat sultan dalam hal ehwal agama Islam dan pentadbiran n
Pegawai	-	Wujud pegawai dan petugas seperti kadi,khatib dan bilal, pemungut zakat,penyelia Bai harta wakaf.
Gelaran	-	Raja-raja Melaka diberi gelaran khalifatul Mukminin yang bererti pemimpin orang mukn fil Alam bermaksud bayangan Allah di muka bumi juga digunakan oleh raja-raja Melaka.
Rasmi	-	Islam dijadikan agama rasmi oleh Kerajaan Islam di Asia Tenggara seperti Melaka, Ach
Nama	-	Unsur Islam juga diserapkan pada nama negeri dan nama raja. Contohnya, Acheh Darul Salam dan nama Islam seperti Sultan Mansur Syah.
Syariah	-	Undang-undang Syariah diperkenalkan di samping pengamalan undang-undang ,Undang-undang Syariah dalam Hukum Kanun Melaka.
KMA	-	Di Acheh, terdapat Kanun Mahkota Alam yang mempunyai ciri-ciri sebuah perlembagaa
Jihad	-	Menggerakkan semangat jihad di kalangan rakyat untuk menentang penjajah.

Muka surat 188
4 b) Jelaskan peranan bahasa Melayu dalam kehidupan masyarakat Melayu. [5 markah]

Lingua	-	Bahasa Melayu telah berkembang menjadi lingua-franca bagi kepulauan Melayu.
Ilmu	-	Menjadi bahasa ilmu.
Sampai	-	Digunakan untuk menyampaikan cerita-cerita panji yang ditulis dalam bahasa Jawa
Perdagangan	-	Penggunaan bahasa Melayu tidak terhad dalam bidang ilmu tetapi dalam perdagan
Istana	-	Menjadi bahasa istana.
Surat	-	Menjadi bahasa surat-menyurat.
Hubung	-	Menjadi bahasa perhubungan antara wilayah.
Dakwah	-	Menjadi bahasa untuk berdakwah.
Pengajaran	-	Menjadi bahasa pengajaran dan pembelajaran.

4.c) Terangkan kesan pengaruh Islam ke atas sistem ekonomi masyarakat Asia Tenggara. [5 markah]

Baitulmal	-	Institusi ekonomi seperti Baitulmal telah diperkenalkan.
Rajin	-	Menggalakkan umatnya rajin bekerja.
Halal	-	Mencari rezeki yang halal.
Mengemis	-	Melarang perbuatan mengemis.
Berdagang	-	Menggalakkan orang Islam berdagang.
Unsur	-	Mengamalkan unsur-unsur halal ketika berurus niaga.
Riba	-	Melarang amalan riba.
Penindasan	-	Melarang amalan penindasan.
Penipuan	-	Melarang penipuan.

BAB 8 : PEMBAHARUAN DAN PENGARUH ISLAM DI MALAYSIA SEBELUM KEDATANGAN BARAT.

Item Berstruktur.

> Kedatangan Islam telah mengubah kedudukan dan corak institusi raja di Tanah Melayu.

Muka surat –197.

(a) Nyatakan konsep Islam yang digunakan oleh raja.

- Zillullah fil Alam.
- Zillullah fil Ardh.
- Khalifatul Mukminin.

[2 markah]

(b) Berikan nama tokoh ulama yang menjadi sumber rujukan golongan pemerintah di Melaka.

- Makhdum Sayid Abdul Aziz.
- Maulana Abu Bakar.
- Maulana Sadar Jahan.
- Maulana Jalaludin.
- Qadi Yusof.

[3 markah]

(c) Pada pandangan anda, berikan sebab konsep daulat menjadi pegangan orang Melayu.

- Pengikat antara golongan rakyat dengan pemerintah.
- Mengangkat kedudukan seseorang raja ke tahap yang tinggi.
- Penghormatan rakyat terhadap institusi raja.
- Sesuatu yang dipercayai kebenarannya.

[2 markah]

(d) Bagaimana raja mengukuhkan daulatnya.

- Cara berpakaian dan jenis pakaian.
- Bahasa dan pengucapan.
- Tingkah laku.
- Istiadat pertabalan.
- Konsep derhaka.

[3 markah]

Muka surat - 201 - 203

2.

Sistem pendidikan masyarakat Melayu

- Formal
- Tidak formal.

(a) Apakah maksud pendidikan formal?

- Pendidikan yang berkaitan keagamaan secara langsung atau melalui perantaraan institusi tertentu.
- Berasaskan tradisi Hindu-Buddha.
- Didominasi oleh golongan istana dan golongan atasan.
- Istana menjadi pusat pengajian.
- Pendidikan diberikan oleh golongan pendeta atau guru.
- Pengajaran kepada bakal pemerintah dan pembesar kerajaan.
- Kedatangan Islam membawa perubahan dan pendidikan tidak lagi terhad.
- Dijalankan dibeberapa tempat iaitu istana, masjid,rumah, surau, madrasah serta pondok.
- Penekanan kepada ajaran al-Quran.

[2 markah]

(b) Apakah maksud pendidikan tidak formal.

- Pendidikan awal atau asuhan dalam institusi keluarga.
- Masih tetap diamalkan oleh masyarakat Melayu hingga ke hari ini.
- Penekanannya adalah pengajaran nilai-nilai moral.
- Pembelajaran melalui pendengaran.
- Pembelajaran melalui penglihatan.
- Pembelajaran melalui pemerhatian.

[2 markah]

(c) Namakan sekolah pondok yang wujud di Tanah Melayu.

- Pondok Pulau Condong.
- Pondok Kutan.
- Pondok Pulau Manis.
- Pondok Titi Gajah.
- Pondok Langgar.

[2 markah]

(d) Nyatakan fungsi istana sebagai pusat pendidikan dan ilmu pengetahuan.

- Pusat pengajian agama.
- Tempat menyimpan buku hikayat yang penting.
- Pusat pengajian hal pentadbiran negara dan sistem politik.
- Terdapat ramai ulama.

[4 markah]

Muka surat- 207- 208.

3.

Pengaruh Islam →

- Adat istiadat.
- Sistem hidup masyarakat.

(a) Nyatakan pengaruh Islam dalam adat istiadat diraja.

- Lafaz ikrar oleh sultan dan pembesar.
- Pelantikan pengganti sultan sebelum istiadat pemakaman.
- Amalan protokol (hijabah)

[2 markah.]

(b) Berikan contoh penghormatan orang muda terhadap orang tua dalam masyarakat Melayu.

- Ibu bapa dan orang tua hendaklah dihormati.
- Panggilan tertentu untuk orang yang lebih tua.
- Gelaran PakLong/ Mak Long.
- Tidak boleh dipanggil dengan namanya.
- Bercakap dengan suara yang rendah.
- Bersalam dan mencium tangan orang yang lebih tua.

[3 markah.]

(c) Nyatakan majlis yang dijalankan secara Islam.

- Majlis perkahwinan.
- Majlis berkhatan.
- Majlis berkhatam.

[1 markah.]

(d) Pada pandangan anda,bagaimanakah adab berziarah dalam masyarakat Melayu?

- Orang yang datang berziarah hendaklah memberi salam.
- Tuan rumah wajib menjawab.
- Tetamu dan tuan rumah akan bersalam-salaman.
- Kanak-kanak dikehendaki mencium tangan.
- Tetamu dilayan dengan hormat.
- Tetamu dihidangkan dengan makanan dan minuman.

[4 markah.]

Muka surat -211.

4. Perkembangan ekonomi kerajaan Melayu tradisional banyak dibantu oleh sistem percukaian dan aktiviti perdagangan.

(a) Apakah yang dimaksudkan dengan cukai?

- Bayaran yang dikenakan oleh pihak pemerintah terhadap aktiviti yang tertentu.
- Bayaran yang dikenakan oleh pihak pemerintah terhadap barang tertentu.
- Sebahagian sumber pendapatan kerajaan.

[2 markah]

(b) Nyatakan jenis cukai yang dilaksanakan.

- Cukai diraja.
- Cukai tetap.
- Cukai import.
- Cukai kepala.
- Cukai Bebas Kuala.
- Cukai Labuh Batu.

[2 markah.]

(c) Nyatakan peranan pengaruh Islam dalam aspek ekonomi semasa Kesultanan Melayu Melaka?

- Larangan amalan riba.
- Amalan membayar zakat.
- Cukai yang bersesuaian.
- Mematuhi peraturan/ Undang-undang Islam.

[2 markah.]

(d) Namakan jenis matawang yang digunakan di Tanah Melayu.

- Matawang timah.
- Matawang katun.
- Matawang timah Kedah berbentuk ayam jantan.
- Matawang emas Kedah.
- Matawang emas Johor.(kupang).
- Matawang emas Kelantan.(kijang)
- Matawang perak.
- Matawang Portugis (bastardos,soldos,dinheiros)
- Matawang Belanda (ducats,lion dollars,rix dollars dan syiling Belanda)

[4 markah]

BAB 8 : PEMBAHARUAN DAN PENGARUH ISLAM DI MALAYSIA SEBELUMKEDATANGAN BARAT.

Item Esei
Muka surat: 197.

1a) Jelaskan pengaruh Islam dalam pentadbiran kerajaan Melayu. [12 markah]

Dewaraja	-	Penggunaan gelaran pemerintah berkonsep Islam menggantikan konsep dewaraja dalam Buddha.Contohnya, gelaran Zillullah fil' Ardh bermakna bayangan Allah di muka bumi.
Gelaran	-	Sultan Mahmud Syah menggunakan gelaran Khalifatul Mukminin yang bermaksud pemim
Keturunan	-	Menggalurkan nasab keturunan daripada tokoh Islam.
Kuasa	-	Meletakkan raja sebagai kuasa tertinggi.
Peranan	-	Ulama berperanan memberi nasihat dan pandangan dalam sistem pemerintahan berasas Adat Temenggung.
Khidmat	-	Kesultanan Melayu Melaka mendapatkan khidmat dari ulama seperti Maulana Abu Bakar, Maulana Jalaludin.
Ulama	-	Di Kelantan dan Terengganu muncul ulama terbilang seperti Tuk Ku Pulau Manis,Tuan T Condong.
Daulat	-	Penggunaan konsep daulat dalam institusi kesultanan menjadi pengikat antara rakyat der
Kedudukan	-	Daulat mengangkat kedudukan seseorang raja bagi menimbulkan rasa hormat dan setia
Kukuh	-	Daulat diperkukuhkan dengan pengekalan adat istiadat dan tradisi istana seperti cara ber istiadat pertabalan dan sebagainya.

Muka surat 197-198

1b) Bagaimanakah institusi kesultanan Melayu diperkukuhkan ? [8 markah]

Daulat	-	Kekukuhan institusi kesultanan adalah berasaskan pegangan orang Melayu terhadap kon
Pengikat	-	Konsep daulat ialah pengikat antara golongan rakyat dengan pemerintah.
Kedudukan	-	Konsep ini mengangkat kedudukan seseorang raja atau sultan ke tahap yang begitu tingg
Pertabalan	-	Pengukuhan konsep daulat menerusi adat istiadat seperti istiadat pertabalan yang disem dan mengikut aturan yang ditetapkan..
Adat	-	Adat istiadat lain seperti cara berpakaian, jenis pakaian, bahasa dan pengucapan,tingkah kedudukan institusi kesultanan.

Muka surat : 198 – 199

2a) Nyatakan perbezaan antara Adat Perpatih dan Adat Temenggung. [10 markah]

Adat Perpatih	Perbezaan	Adat Temenggung.
Datuk Perpatih Nan Sebatang	Pengasas	Datuk Ketumanggungan.
Pagar Ruyung, Sumatera.	Asal	Palembang Sumatera.
Negeri Sembilan dan Naning di utara	Pengaruh	Semua negeri Melayu kecuali Naning dan Negeri Sen
Bersifat matrilineal iaitu nasab keturunan yang mementingkan jurai keturunan sebelah ibu.	Jurai keturunan	Bersifat patrilineal iaitu mengutamakan jurai keturuna
Mementingkan musyawarah /demokrasi dalam pentadbiran dan penyelesaian masalah.	Perundangan	Secara autokrasi.
Kuasa dimiliki oleh ketua di semua peringkat.	Kuasa	Raja atau sultan mempunyai kuasa mutlak dalam per
Perkahwinan sesama suku tidak dibenarkan.	Perkahwinan	Perkahwinan bebas asalkan tidak melanggar ketetap
Mengutamakan anak perempuan.	Harta	Mengutamakan anak lelaki sebagai ketua keluarga.

2b) Huraikan sistem perundangan bertulis yang terdapat di negeri-negeri Tanah Melayu pada, sebelum dan setelah kedatangan Islam. [10 markah]

Tradisi	-	Sebelum kedatangan Islam,orang Melayu berpegang kepada tradisi Hindu-Buddha disesu resam tempatan.
HKM	-	Aspek perundangan dalam tradisi Hindu berpegang kepada Hukum Kanun Manu yang me hukuman mengikut kelas seseorang.
Asas	-	Selepas kedatangan Islam, hukum-hukum Islam mula dijadikan asas undang-undang yan
Undang	-	Undang-undang asas atau undang-undang negeri ialah Undang-undang Islam dan adat is
kitab	-	Undang-undang bertulis dikembangkan seperti terdapat dalam kitab Undang-undang Laut Melaka/ Undang-undang Pahang/ Undang-undang Kedah/ Undang-undang Perak dan Un
Pencorak	-	Kesemua kitab menjadi pencorak perjalanan pemerintahan dan pentadbiran kerajaan.
Tersusun	-	Perjalanan masyarakat tersusun kerana segala perlakuan,tanggung jawab dan hukuman
Raja	-	Undang-undang bertulis mengecualikan raja atau sultan daripada sebarang tindakan.

Muka surat -202 – 203 .

3a) Jelaskan tentang sistem pendidikan pondok di Asia Tenggara. [12 markah]

Teratur	-	Sistem pendidikan pondok merupakan sistem pendidikan formal yang teratur.
Agama	-	Ilmu keagamaan diberi penekanan.
Arab	-	Perkataan pondok berasal daripada perkataan Arab iaitu al-Funduq yang bermaksud rum
Pesantren	-	Sistem pendidikan ini dikenali sebagai pesantren di Jawa dan dayah di Acheh.
Guru	-	Bertujuan menyediakan pelajarnya menjadi guru agama atau berkhidmat kepada masyara
Bermula	-	Sistem pendidikan ini bermula di Pattani.
Sebar	-	Tersebar luas di Kedah, Kelantan dan Terengganu.
Batasan	-	Tempoh pengajian tidak mempunyai batasan waktu.
Masa	-	Masa pengajian adalah agak lama sehingga 10 tahun.

3b) Bagaimanakah sistem pendidikan formal dijalankan di madrasah. [8 markah]

Sukatan	-	Pendidikan di madrasah adalah berdasarkan sukatan pelajaran.
Kelas	-	Dilaksanakan secara kelas.
Tahap	-	Pendidikannya mengikut tahap iaitu tahap permulaan, pertengahan dan pengkhususan.
Mudir	-	Pendidikan di madrasah diawasi oleh seorang guru besar yang digelar mudir.
Selia	-	Perjalanan madrasah juga diselia oleh sebuah lembaga dan jawatan kuasa kewangan.

Muka surat - 209 – 210.

4a) Huraikan sistem perdagangan kerajaan Melayu Melaka [12 markah]

Laksamana	-	Wujud jawatan Laksamana bagi menjaga urusan kelautan .
Syahbandar	-	Syahbandar sebagai ketua pelabuhan.
UULM	-	Undang-undang Laut Melaka telah digubal dan menjadi panduan berkaitan tugas nakhoda seumpamanya.
Bahasa	-	84 bahasa dipertuturkan di Melaka.
Timbang	-	Sistem timbang dan sukat telah diperkenalkan dan diletakkan di bawah tanggung jawab s
Sukat	-	Peraturan timbang dan sukat di Melaka menggunakan sistem tahil dan kati bagi barangan wangian,dan batu permata.
Bahara	-	Sistem bahara digunakan untuk menimbang rempah –ratus seperti lada/ buah pala/ bunga
Dachim	-	Timbangan ini dilakukan dengan menggunakan dachim (dacing)
Kaedah	-	Dua kaedah dalam urusan perdagangan ialah kaedah pertukaran dan kaedah jual beli.

b) Jelaskan ciri matawang negeri Johor pada abad ke 16 M. [8 markah]

Timah	-	Matawang di Johor diperbuat daripada timah.
Katun	-	Dikenali sebagai wang katun.
Bentuk	-	Matawang ini berbentuk bulat/ enam segi.
Tulisan	-	Mempunyai tulisan Jawi atau Arab seperti Malik atau Sultan al-Adil.
Emas	-	Mata wang emas juga digunakan.
Tertua	-	Matawang emas tertua di Johor dikenal pasti bertarikh tahun 1527 iaitu pada zaman pemerintahan Sultan Alaudin Riayat Syah.

BAB 9- PERKEMBANGAN DI EROPAH

Item Berstruktur

Muka surat 217-220

Zaman Renaissance muncul pada akhir Zaman Pertengahan Eropah.

Muka surat 217

1 (a) Berikan maksud Renaissance

- Berasal daripada perkataan Itali renisciment yang bermaksud kelahiran semula
- Penghargaan semula ilmu yang telah dihasilkan oleh cendekiawan dan pejuang seni dalam Tamadun Yunani dan Rom

[1 markah]

Muka surat 217 - 218)

(b) Senaraikan faktor kewujudan gerakan Renaissance di Itali.

- Kedudukan Itali yang strategik kerana dikelilingi oleh Laut Mediterranean
- Kemunculan bandar terkenal seperti Venice,Genoa, Florence ,Rom dan Milan sebagai pusat perdagangan antarabangsa
- Berlaku pertembungan budaya,bahasa dan agama yang menjadikan Itali sebagai pusat perkembangan idea-idea baru
- Bandar pelabuhan seperti Venice dan Genoa merupakan pusat ekonomi perdagangan utama yang berjaya menjadi pusat perkembangan budaya utama di Eropah
- Kemunculan pedagang-pedagang kaya di pelabuhan dan bandar utama di Itali dan mereka menjadi penaung (patron) kepada pelukis , ahli muzik, saintis dan penulis
- Paus di Rom menjadi penaung kepada seniman dan cendekiawan
- Para seniman dan cendekiawan sering berkunjung dari bandar ke bandar

[3 markah]

Muka surat 219 / 220

(c) Berikan kesan perkembangan Zaman Renaissance di Eropah.

- Semangat inkuiri telah menggalakkan perkembangan dalam pelbagai bidang termasuk seni lukis,seni ukir, persuratan,politik,ekonomi dan sosial.
- Kemunculan monarki baru
- Wujud kerajaan pusat dan kesatuan kebangsaan
- Sistem perdagangan tempatan dan antarabangsa semakin berkembang dan meluas
- Kegiatan ekonomi sara diri kian pupus
- Kemajuan dalam bidang matematik ,geografi,kartografi (teknik melukis peta) dan astronomi
- Mendorong perkembangan dalam kegiatan penjelajahan dan penerokaan
- Penekanan kepada ciri-ciri inkuiri ,keobjektifan dan eksperimen
- Perkembangan pelbagai ilmu sains seperti fizik,biologi ,kimia dan perubatan.
- Manusia lebih bersedia menzahirkan emosi mereka
- Mendorong kemajuan dalam seni muzik, lukisan dan ukiran
- Perubahan masyarakat terhadap pendidikan yang menekankan pemikiran logik,saintifik,falsafah dan metafizik
- Melahirkan manusia Renaissance yang mempergunakan sepenuhnya keupayaan minda mereka dalam pelbagai bidang ilmu pengetahuan bagi memajukan kehidupan manusia.

[4 markah]

Muka surat 218 -219

(d) Senaraikan tokoh Zaman Renaissance.

- Leonardo Da Vinci
- Michelangelo
- Niccolo Machiavelli
- Francesco Petrarch
- Johann Sebastian Bach
- Nicholas Copernicus
- Galilei
- Raphael

[2 markah]

Reformation merupakan satu gerakan penting yang berlaku di Eropah Barat pada abad ke-16.

Muka surat 220

2 (a) Berikan maksud Reformation.

- Berasal daripada perkataan reform yang bermaksud melaksanakan perubahan atau pembaharuan terhadap sesuatu untuk menghasilkan sesuatu yang lebih baik / membentuk sesuatu yang baru
- Mempunyai kaitan dengan agama Kristian

[2 markah]

Muka surat 221-222

(b) Martin Luther merupakan tokoh yang mempelopori gerakan Reformation.Nyatakan idea penting yang diperjuangkan oleh beliau.

- Menentang amalan institusi gereja Katolik yang menjual sijil Indulgences iaitu surat pengampunan bagi penganut Kristian yang telah melakukan dosa
- Menentang amalan rasuah
- Menentang penyelewengan yang berlaku dalam gereja Katolik
- Menentang gaya dan cara hidup penguasa gereja Katolik yang tidak selari dengan apa yang terdapat dalam kitab Bible -
- Menentang gaya hidup penguasa gereja Katolik yang mirip kepada gaya hidup pemerintah dan golongan bangsawan
- Menentang gaya hidup penguasa yang tidak begitu mencerminkan kehidupan keagamaan
- Dalam bidang pengibadatan,manusia harus bergantung kepada kekuatan rohaninya

.
[4 markah]

Muka surat 222

(c) Berikan kesan gerakan Reformation.

- Agama Kristian terpecah kepada dua mazhab utama iaitu Katolik dan Protestan
- Negara Eropah berpecah dan berperang mengikut mazhab masing-masing
- Dalam jangka masa panjang timbul sikap toleransi antara penganut berbagai mazhab Kristian dari segi mempergiatkan pendidikan dan penyebaran fahaman mereka
- Kuasa institusi gereja telah dicabar secara terbuka
- Kuasa gereja terhadap kerajaan atau monarki baru semakin kurang
- Monarki baru ingin membebaskan diri daripada penguasaan Paus di Rom
- Raja England (Raja Henry VIII) telah membebaskan diri daripada Paus di Rom dan mengisytiharkan dirinya sebagai ketua kerohanian Gereja Protestan Anglican

[3 markah]

(d) Senaraikan tokoh gerakan Reformation yang terlibat dalam kegiatan mencabar kedudukan Gereja dan institusi paderi.

- Martin Luther
- Huldreich Zwingli
- John Calvin

[1 markah]

3 Pada abad ke-16 berlaku gerakan penjelajahan dan penerokaan orang Eropah.

Muka surat 223

(a) Nyatakan faktor yang membawa kepada gerakan penjelajahan dan penerokaan orang Eropah.

- Orang Eropah ingin mendapatkan barangan seperti emas,sutera dan rempah ratus dari Timur
- Sepanyol dan Portugal ingin menyebarkan agama Kristian
- Kemunculan monarki baru di England, Perancis dan Belanda turut menggalakkan penjelajahan
- Galakan daripada pemerintah seperti Raja Portugal dan Sepanyol
- Kesan Perjanjian Tordessilas

[3 markah]

Muka surat 223 - 224)

(b) Nyatakan tokoh Portugal dan Sepanyol yang memainkan peranan penting dalam gerakan penerokaaan dan penjelajahan orang Eropah .

- Raja Sepanyol-Ratu Isabella
- Ferdinand Aragon
- Raja Portugal- Raja Henry
- Christopher Columbus
- Ferdinand Magellan
- Vasco da Gama

[2 markah]

Muka surat 224

(c) Persaingan hebat antara Portugal dan Sepanyol cuba diatasi oleh Paus di Rom melalui satu perjanjian .Namakan perjanjian tersebut.

- Perjanjian Tordesillas 1494

[1 markah]

Muka surat 225

(d) Senaraikan pengkalan penjajah Inggeris di Asia.

- Goa
- Madras
- Culcutta
- Pulau Pinang
- Singapura
- Melaka
- Batavia
- Macao

[4 markah]

Revolusi Perindustrian bermula di Eropah.

Muka surat 230- 231

4 (a) Nyatakan faktor yang membawa kepada tercetusnya Revolusi Perindustrian .

- Para peladang yang menjadi kaya hasil daripada Revolusi Pertanian telah melaburkan lebihan modal mereka dalam perindustrian
- Para peladang yang kaya sanggup mengambil risiko untuk melaburkan modal mereka dalam bidang baru yang belum pasti menjanjikan pulangan
- Rekaan dalam bidang sains dan teknologi menyebabkan hasil pengeluaran dapat dihasilkan secara besar-besaran
- Dana yang diselamatkan daripada pengimportan barangan makanan dari luar dapat dilaburkan dalam perkembangan industri
- Pengkhususan pengeluaran seperti dalam bidang tekstil dapat mempertingkatkan kuantiti produk industri
- Penggunaan teknologi menyebabkan pengeluaran meningkat dan dapat dipasarkan kepada masyarakat umum dan dikomersialkan kepada peringkat antarabangsa
- Perkembangan sistem pengangkutan seperti kereta api dan kapal laut penting semasa permulaan industri

[4 markah]

Muka surat 234-236

(b) Apakah kesan Revolusi Perindustrian kepada masyarakat Eropah.

- Peningkatan perdagangan antarabangsa
- Kemajuan dalam bidang pengangkutan
- Kemunculan golongan buruh dan majikan
- Kesatuan Sekerja ditubuhkan
- Akta-akta diperkenalkan untuk melindungi pekerja

[3 markah]

Muka surat 236

(c) Apakah kandungan Akta Antipenggabungan (Anti-Combination Act).

- Para pekerja dilarang daripada bergabung dan bermuafakat
- Para pekerja dilarang menjalankan sebarang tindakan bagi mendapatkan gaji atau layanan lebih baik daripada majikan mereka.

[1markah]

Muka surat 231

(d)Senaraikan ciptaan baru dalam Revolusi Perindustrian.

- Spinning Jenny
- Water Frame
- Enjin Berkuasa wap Newcomen
- Enjin berkuasa wap James Watt

[2 markah]

BAB 9-PERKEMBANGAN DI EROPAH

Item Esei

1 Ketika Islam dan umatnya mencapai zaman kegemilangan,dunia Eropah mengalami zaman kemerosotan yang dikenali sebagai Zaman Gelap.

[10markah]

Muka Surat 215

(a) Apakah ciri Zaman Gelap di Eropah?

Ilmu	-	Kemerosotan dalam bidang ilmu pengetahuan
Bandar	-	Kehidupan di bandar mengalami kemerosotan
Perdagangan	-	Kemerosotan dalam perdagangan kerana serangan orang Viking dan Magyar
Pusat	-	Tidak wujud pentadbiran pusat yang kukuh dan berkesan
Ekonomi	-	Ekonomi dan kehidupan masyarakat merosot
Baron	-	Kehidupan kacau bilau membawa kepada kemunculan golongan baron
Lindung	-	Petani terpaksa mencari perlindungan daripada tuan tanah
Cukai	-	Petani terpaksa membayar cukai kepada tuan tanah
Serah	-	Petani yang tidak mampu membayar cukai akan menyerahkan tanah kepada tuan menjadi hamba
Raja	-	Baron mendapat perlindungan daripada raja
Bayar	-	Baron membayar cukai kepada raja
Feudal	-	Munculnya sistem feudal
Gereja	-	Institusi gereja memiliki harta yang banyak
Akhirat	-	Gereja memberikan tumpuan kepada kegiatan amalan agama dan pembelajaran i sahaja
Kongkong	-	Kehidupan masyarakat Eropah dikongkong oleh gereja
Tukar	-	Perniagaan barangan pertanian menerusi sistem tukaran barang
Mata wang	-	Penggunaan mata wang dalam perniagaan pertanian terhad

Ms 215 dan 216

(b) Nyatakan persamaan masyarakat feudal di Eropah dengan masyarakat Melayu tradisional.

[10 markah]

Penaung	-	Raja merupakan golongan penaung utama dalam sesebuah negara
Pemerintah	-	Wujud golongan pemerintah (raja) dan golongan yang diperintah (rakyat)
Lindung	-	Raja/ istana memberikan perlindungan kepada tuan tanah (pembesar)
Pembesar	-	Tuan tanah/ pembesar memberikan perlindungan kepada petani (rakyat)
Khidmat	-	Pembesar memberi khidmat kepada raja
Perang	-	Tuan tanah boleh mengerahkan petani untuk memberikan khidmat semasa berlaku pepe kerah)
Cukai	-	Tuan tanah mengutip cukai melalui sistem serah
Tenaga		Terdapat hamba yang memberikan khidmat tenaga kepada golongan tuan tanah
Mutlak		Raja memiliki tanah di negeri masing-masing secara mutlak
Tanah		Raja mengurniakan tanah kepada tuan tanah untuk diusahakan
Tentera		Tuan tanah dikehendaki memberikan khidmat kepada raja seperti menyertai pasukan te membayar cukai.

2 Penjelajahan dan penerokaan merupakan kegiatan para pelaut Eropah mencari laluan baru di lautan luas bagi membolehkan mereka menuju ke Timur .

Muka Surat 225 - 226

a) Apakah kesan penjelajahan orang Eropah terhadap masyarakat setempat.

[10 markah]

Perjanjian	-	Pemimpin tempatan terpaksa membuat perjanjian dengan kuasa Eropah
Iktiraf	-	Pemimpin tempatan terpaksa mengiktiraf kekuatan kuasa Eropah
Syarikat	-	Syarikat berpiagam telah berdagang dari Eropah hingga ke Carribean, Amerika Latin, A Tenggara dan Asia Timur
Pembekal	-	Daerah di luar Eropah telah menjadi pembekal kepada keperluan masyarakat Eropah
Emporium	-	Pusat emporium dunia seperti Goa dan Melaka telah dikuasai oleh Portugal
Timur	-	Barangan yang dibawa dari Timur telah memperkaya ekonomi dan gaya hidup masyara
Jalan	-	Jalan pelayaran perdagangan di Lautan Hindi dan Asia Tenggara kini dikuasai oleh Port
Gaya	-	Masyarakat tempatan mula terpengaruh dengan gaya hidup orang Eropah
Kristian	-	Banyak daerah, masyarakat peribumi telah menerima agama Kristian
Aztec	-	Sepanyol telah berperang dan menakluk Mexico dengan menundukkan tamadun Aztec
Inca	-	Sepanyol telah berperang dan menakluk Peru dengan menghapuskan tamadun Inca
Hijrah	-	Penghijrahan beramai-ramai orang Sepanyol ke Amerika Latin telah mewujudkan sebua yang baru di wilayah tersebut
Eksploitasi	-	Para pemodal Sepanyol telah mengeksploitasi buruh peribumi di Amerika Latin untuk be dan ladang mereka
Petempatan	-	Terdapat petempatan orang Sepanyol dan orang Portugis secara besar-besaran di Timu

Muka surat 227-229

(b) Huraikan sebab berlakunya Revolusi Pertanian di Britain.

[10 markah]

Tanah	-	Perubahan dalam penggunaan dan pemilikan tanah persendirian
Penduduk	-	Britain menghadapi pertambahan penduduk menyebabkan permintaan hasil pertanian me
Gandum	-	Harga gandum meningkat kerana pendapat permintaan dari penduduk yang bertambah
Ladang	-	Tanaman dibuat secara besar-besaran atau ladang kesan daripada Akta Pemagaran Tan
Bergilir	-	Kaedah pertanian secara tanaman bergilir menyebabkan tanah dapat digunakan sepanjar jenis tanaman berbeza mengikut musim
Subur	-	Kepelbagaian tanaman menyebabkan tanaman dapat tumbuh dengan subur dan tanah tic kosong
Baru	-	Tanaman baru diperkenalkan seperti turnip dan ubi kentang
Alatan	-	Alatan yang dicipta oleh Jethro Tull untuk meggali dan menugal tanah membolehkan banyak lubang digali secara serentak dan penanaman biji benih dapat dilak lebih pantas
Baja	-	Baja asli digunakan secara meluas menyebabkan tanaman lebih subur dan hasil pertania
Dagang	-	Lebihan produk dapat diperdagangkan selain untuk keperluan harian

3 Pada peringkat awal Revolusi Pertanian dan Revolusi Perindustrian, golongan buruh tidak mendapat layanan atau pembelaan yang sewajarnya.

Muka surat 236

(a) Apakah tindakan yang diambil oleh kerajaan untuk mengatasi penindasan pekerja kilang.

[10 markah]

Mansuh	-	Akta Antipenggabungan dimansuhkan
Sekerja	-	Penubuhan Kesatuan Sekerja diizinkan
Kilang	-	Akta Kilang digubal di Parlimen
Umur	-	Kanak-kanak di bawah umur sembilan tahun dilarang bekerja
Sembilan	-	Kanak-kanak di bawah umur sembilan tahun dimestikan bersekolah
Layak	-	Kanak-kanak yang layak bekerja ,had masa bekerja mereka tidak melebihi sembilan jam
Majikan	-	Majikan dikehendaki memastikan keselamatan pekerja di kilang
Lombong	-	Akta Lombong melarang penglibatan kanak-kanak perempuan dan wanita dalam perusa
Sepuluh	-	Akta Sepuluh Jam diperkenalkan agar pekerja wanita dalam perusahaan tekstil tidak bek daripada sepuluh jam sehari

Muka surat 234-236

(a)Huraikan kesan Revolusi Perindustrian di Britain.

[10 markah]

Pembuatan	-	Kegiatan pembuatan dan pengilangan telah mula menggantikan kegiatan pertaniar
Buruh	-	Semakin ramai rakyat Britain terlibat sebagai pekerja atau buruh industri
Punca	-	Perindustrian telah menjadi punca ekonomi baru dan menjadi penting kepada pelba Britain
Tuan tanah	-	Kedudukan tuan tanah sebagai tokoh utama dalam masyarakat telah diganti oleh p pemilik kilang
Produk	-	Lebihan produk hasil daripada Revolusi Perindustrian tidak dapat dipasarkan semu negara
Dagang	-	Lebihan produk terpaksa diperdagangkan di peringkat antarabangsa dan keuntung dimaksimumkan
Pengangkutan	-	Perubahan besar dalam sistem pengangkutan domestik berlaku dengan rekaan da kereta api
Kilang	-	Sistem perkilangan diperkenalkan
Layanan	-	Golongan buruh tidak mendapat layanan atau pembelaan yang sewajarnya
Tradisional	-	Kemahiran para penenun dan tukang jahit tradisional tidak lagi diperlukan selepas stoking,renda dan pakaian lain tercipta
Akta	-	Akta Antipenggabungan melarang pekerja daripada bergabung dan bermuafakat a sebarang tindakan bagi mendapat gaji atau layanan yang lebih baik daripada majik
Eksploit	-	Kanak-kanak di bawah umur sepuluh tahun sering diekstploit di kilang tekstil dan lo
Campurtangan	-	Majikan berkeras agar campurtangan kerajaan dihindarkan daripada kegiatan ekor dengan falsafah sistem ekonomi bebas

4. Zaman Peralihan dari Zaman Gelap ke Zaman Renaissance dikenali sebagai Zaman Kemuncak Pertengahan.Hasil daripada zaman tersebut membawa kepada kemunculan Revolusi Perindustrian.

Muka surat 216

(a) Apakah perubahan yang berlaku pada Zaman Kemuncak Pertengahan.

[10 markah]

Universal	-	Gereja mula memainkan peranan sebagai institusi yang universal
Ejen	-	Gereja menjadi ejen penyatuan
Ekonomi	-	Berlaku perubahan ekonomi hasil pertambahan penduduk
Pertanian	-	Aktiviti pertanian meningkat
Perdagangan	-	Perdagangan mula muncul
Bandar	-	Bandar perdagangan muncul seperti Venice, Milan dan Florence
Kelas	-	Lahir kelas pertenganhan yang terdiri daripada artisan, pedagang dan ahli perbanka
Status	-	Status sosial seseorang itu tidak lagi berasaskan pemilikan tanah tetapi kekayaan
Politik	-	Perubahan politik berlaku apabila rakyat mula terlibat dalam kegiatan atau urusan pc
Parlimen	-	Parlimen diwujudkan bagi memenuhi tuntutan rakyat
Hak	-	Hak politik diberikan kepada rakyat
Hubungan	-	Hubungan antara rakyat dan pemerintah terjalin

Muka surat 232

(b) Huraikan kesan penggunaan teknologi dalam bidang perindustrian.

[10 markah]

Letih	-	Masalah keletihan dapat diatasi
Banyak	-	Barangan dapat dikeluarkan dikeluarkan dalam kuantiti yang banyak
Murah	-	Kos pengeluaran setiap barangan menjadi murah
Pasar	-	Barangan mudah dipasarkan kepada masyarakat umum termasuk golongan yang t kuasa beli yang tinggi
Komersial	-	Barangan yang banyak boleh dikomersialkan pada peringkat antarabangsa
Keuntungan	-	Para usahawan boleh mendapatkan keuntungan yang lumayan
Guna	-	Para usahawan boleh menggunakan sebahagian daripada keuntungan untuk mem aktiviti pengeluaran dan perdagangan mereka
Pengangkutan	-	Membantu perkembangan sistem pengangkutan seperti penggunaan kuasa wap

BAB 10 ; DASAR BRITISH DAN KESANNYA TERHADAP EKONOMI NEGARA

Item Berstruktur

1. Perkembangan ekonomi Negara melibatkan dua system yang berbeza iaitu Bercorak tradisional dan ekonomi dagangan

Muka Surat 244 – 246

(a) Nyatakan ciri-ciri utama ekonomi tradisional

- bercorak sara diri
- pengeluaran dalam skala yang kecil
- menggunakan teknologi yang mudah
- modal yang kecil
- jumlah buruh yang terhad
- pasaran yang kecil
- lebihan pengeluaran digunakan semula untuk keluarga
- Lebihan pengeluaran disimpan untuk tempoh tertentu
- Aktiviti utama ialah bertani dan berternak
- Menggunakan peralatan asas daripada bahan yang ada di sekitar mereka
- Lebih banyak digerakkan oleh tenaga binatang atau manusia
- Dijalankan bersama bersama ahli keluarga

[2 markah]

Muka Surat 244 – 246

(b) Berikan contoh aktiviti ekonomi yang dijalankan oleh masyarakat Melayu tradisional .

- Bertani
- Berternak
- Mengumpul hasil hutan
- Menangkap ikan
- Melombong secara kecil-kecilan
- Bertukar-tukar barangan

[2 markah]

Muka Surat 246 – 247

(c) Mengapakah ekonomi dagangan dapat mengaut keuntungan yang lebih berbanding ekonomi tradisional?

- Melibatkan lebihan pengeluaran untuk pemasaran
- Pengeluaran dalam skala yang besar
- Menggunakan teknologi tinggi
- Modal yang besar
- Menggunakan sumber tenaga buruh yang banyak
- Pemasaran yang lebih luas
- Diusahakan secara besar-besaran

[2 markah]

Muka Surat 246 -247

(d) Berikan kesan yang wujud akibat perkembangan ekonomi dagangan

- Penguasaan ekonomi British
- Tumpuan kepada perusahaan bijih timah dan getah
- Ekonomi tradisional terpinggir
- Kewujudan ekonomi duaan (dwiekonomi)
- Tumpuan aktiviti di negeri-negeri pantai barat
- Ketidakseimbangan pembangunan ekonomi
- Kemasukan imigran/buruh dari luar
- Penggunaan mata wang secara meluas
- Pengenalan perkhidmatan insuran
- Pengenalan undang-undang baru pemilikan tanah
- Pembandaran
- Pembentukan masyarakat majmuk
- Sistem pendidikan vernakular
- Kepesatan sektor perkilangan
- Kemajuan sistem pengangkutan dan perhubungan
- Perkhidmatan kesihatan

[4 markah]

2. Pihak British telah memperkenalkan tanaman getah sebagai tanaman komersial di Tanah Melayu pada awal abad ke -20 bagi memenuhi permintaan yang tinggi dalam pelbagai . industri terutamanya industri kereta.

Muka Surat 248

(a) Nyatakan usaha yang dilakukan oleh H.N. Ridley bagi memperkembangkan perusahaan getah.

- Berusaha meyakinkan para peladang
- Mengadakan pameran
- Mengagihkan biji benih secara percuma
- Memperkenalkan cara penorehan getah yang sesuai/sistem menoreh secara ibedem.
- Memperkenalkan teknik mengangkut anak getah/membungkus anak getah dalam arang batu

Muka Surat 247

(b) Berikan contoh-contoh utama kegunaan getah

- Dalam industri kereta
- Penghasilan kasut
- Penghasilan tayar/ tayar basikal
- Peralatan elektrik
- Alat-alat perubatan
- Pakaian
- Perabot

[2 markah]

Muka Surat 248

(c) Namakan syarikat perwakilan Eropah yang telah membuka ladang dan menguruskan eksport getah di Tanah Melayu

- Harrisons and Crosfield
- Boustead Buttery Estate Agency
- Guthrie
- Sime Darby
- Kumpulan Socfin
- Dunlop

[2 markah]

Muka Surat 249 – 250

(d) Nyatakan langkah British untuk meningkatkan perkembangan perusahaan getah

- Menggalakkan kemasukan pemodal asing
- Menyediakan kadar sewa yang rendah
- Menyediakan tarif cukai yang rendah
- Memberikan 4% dividen kepada syarikat pengusaha getah
- Memberikan pengecualian cukai eksport selama 50 tahun
- Menyediakan kemudahan pengangkutan/perhubungan
- Membawa masuk buruh terutamanya dari selatan India
- Menubuhkan Institut Penyelidikan getah

[4 markah]

3 Perlombongan merupakan aktiviti utama yang telah lama dijalankan oleh orang Melayu dan merupakan kegiatan ekonomi dagangan yang penting.

Muka Surat 250

(a) Namakan hasil-hasil galian utama yang telah diusahakan di Tanah Melayu

- Bijih timah
- Emas
- Arang Batu
- Bauksit
- Antimoni
- Bijih Besi

[2 markah]

Muka Surat 250 – 251

(b) Nyatakan cara penguasaan pembesar Melayu dalam sektor perlombongan bijih timah

- Pengusaha China mesti mendapatkan kebenaran daripada pembesar melayu
- Memastikan penjualan semula bijih timah kepada pembesar
- Menetapkan harga bijih timah
- Memajakkan lombong bijih timah kepada pengusaha China

[2 markah]

Muka Surat 251 - 252

(c) Nyatakan faktor penguasaan pelombong Eropah dalam perusahaan perlombongan bijih timah

- Penyediaan modal yang besar
- Penggunaan teknologi kapal korek
- Penggubalan enakmen dan undang-undang
- Menyediakan kemudahan pengangkutan/perhubungan
- Menyediakan kemudahan institusi kewangan/bank/pinjaman

[2 markah]

Muka Surat 252

(d) Apakah yang harus dilakukan oleh sesebuah masyarakat untuk terus maju dalam sektor ekonomi.?

- Sentiasa berusaha mengumpul modal
- Menguasai teknologi
- Berpengetahuan
- Bertindak proaktif
- Mempunyai perancangan jangka panjang yang jelas
- Tidak boleh mengambil jalan mudah untuk berjaya
- Jangan mudah berpuas hati dengan pencapaian sedia ada

[4 markah]

4. Bagi mengatasi masalah kekurangan tenaga buruh , British telah membawa masuk tenaga buruh dari luar untuk bekerja dalam sektor pertanian dan perlombongan.

Muka Surat 252 -253

(a) Nyatakan faktor yang mendorong kemasukan imigran ke Tanah Melayu

- Galakan kerajaan Kolonial British
- Tidak pernah ditentang oleh orang Melayu/orang tempatan
- Kewujudan hubungan tradisi dengan Tanah Melayu
- Kemakmuran Tanah Melayu
- Kestabilan politik di Tanah Melayu

[2 markah]

Muka Surat 253 – 255

(b) Nyatakan cara kemasukan buruh dari China dan India ke Tanah Melayu.

- Menerusi Sistem Tiket Kredit
- Pengambilan kakitangan
- Rumah kongsi
- Sistem Buruh Bebas atau merdeka
- Sistem kontrak
- Sistem Kangani

[2 markah]

Muka Surat 255

(c) Jelaskan ciri utama sistem Kangani.

- Kangani bermaksud ketua/tandil/mandur
- Diberi kepercayaan oleh majikan
- Diberi lesen oleh majikan
- Dihantar pulang ke India untuk mencari tenaga buruh
- Diberikan wang pendahuluan untuk membiayai perbelanjaan buruh
- Kedudukan Kangani seperti Pengurus Agensi yang membawa masuk buruh asing
- Diharamkan mulai 1938 kerana wujudnya penyelewengan

[2 markah]

Muka Surat 255

(d) Huraikan secara ringkas pengajaran yang dapat dikaitkan dengan situasi kemasukan imigran ke negara kita.

- Berbangga kerana negara menjadi tumpuan pendatang asing
- Bersyukur dengan kekayaan dan kemakmuran negara
- Perlu berusaha lebih giat
- Meningkatkan inisiatif
- Bersedia mengusahakan sendiri kekayaan negara
- Merebut peluang yang ada

[4 markah]

BAB 10 DASAR BRITISH DAN KESANNYA TERHADAP EKONOMI NEGARA

Item Esei

Muka Surat 258

1 a) Nyatakan kesan yang berlaku di Tanah Melayu akibat dasar British memperkenalkan pertanian dagangan

[05 markah]

Tanaman	-	Memperkenalkan tanaman baru seperti kopi, tembakau dan getah
Komersial	-	Mengkomersialkan beberapa jenis tanaman tradisional seperti gambir dan lada hitam
Ladang	-	Tanaman diusahakan secara ladang
Milik	-	Pengenalan undang-undang pemilikan tanah bagi menguasai ekonomi
Lindung	-	Melindungi dan mengelakkan tanah milik Melayu daripada dicerobohi pemodal dan pelabur asing
Buruh	-	Membawa masuk buruh dari China dan India

Muka Surat 258 - 261

b) Jelaskan sebab British memperkenalkan Undang-Undang Tanah di Tanah Melayu?

[08 markah]

Elemen	-	Tanah merupakan elemen utama dalam aspek ekonomi penjajah
Pemilikan	-	Sistem pemilikan dan penggunaan tanah yang dipraktikkan oleh masyarakat Melayu tidak sesua tanah di Barat
Rekod	-	Sistem pemilikan tanah di kalangan masyarakat Melayu tidak mempunyai rekod dan catatan yar untuk dijadikan bukti pemilikan
Tulis	-	Rekod bertulis penting bagi menjamin dan mengesahkan hak pemilikan tanah
Tadbir	-	Memudahkan urusan pentadbiran seperti urusan cukai dan urusniaga terhadap tanah seperti pa beli,penjualan dan pembelian
Cagaran	-	Tanah boleh dijadikan cagaran untuk mendapatkan modal
Bahagi	-	Tanah dapat dibahagikan mengikut kegunaan dan nilai komersil seperti tanah ladang,tanah peril perlombongan
Cukai	-	Menentukan kadar cukai yang dikenakan terhadap jenis tanah yang dimiliki atau diusahakan
Mohon	-	Menetapkan individu yang berminat untuk mengusahakan sesuatu kawasan membuat permohor tanah
Kebenaran	-	Masyarakat tempatan perlu mendapatkan kebenaran daripada pejabat tanah untuk mengutip su seperti nipah damar dan rotan

Muka Surat 258 – 260

c) Terangkan kesan pengenalan Undang-Undang Tanah oleh British ke atas masyarakat Melayu?

[07 markah

Ingin		Individu yang ingin mengusahakan tanah tidak perlu mendapat kebenaran pembesar Melayu seb
	-	memohon melalui pejabat tanah
Kuasa		Memberikan kuasa kepada Residen negeri menentukan kawasan konsesi tanah yang diberikan k
Wang	-	Perkembangan sistem ekonomi wang terhadap masyarakat Melayu
Urusan	-	Semua urusan jual beli,cukai,,sewa tanah,barang keperluan dan perkhidmatan dibayar dengan wang
Pinjam	-	Masyarakat Melayu terpaksa bergantung kepada orang tengah untuk meminjam wang
Jual		Ramai orang Melayu menjualkan tanah milik mereka untuk melangsaikan hutang

Muka Surat 260 – 261

2 a) Huraikan tindakan yang diambil oleh British bagi mengekalkan tanah pemilikan peribumi

[10 markah

Lulus	Majlis Mesyuarat Persekutuan meluluskan akta Tanah simpanan Melayu 1913
Jamin	Tujuan akta ialah untuk menjamin kelangsungan ekonomi dan politik orang Melayu pada masa depan
Elak	Mengelakkan tanah orang Melayu berpindah kepada orang asing
Kuasa	Residen diberi kuasa mengisytiharkan mana-mana tanah hak milik orang Melayu sebagai Tanah
Benar	Akta tersebut tidak membenarkan orang Melayu menanam tanaman komersial
Tetap	Undang-undang menetapkan jenis tanaman kelapa dan padi
LO	Memperkenalkan Land order 1931 yang memperuntukkan hak milik tanah peribumi Sarawak
Lindung	Melindungi tanah peribumi daripada dicerobohi pengusaha dari China untuk kegiatan pertanian
LSO	Menguatkuasakan Land Settlement Order 1933 memberi perlindungan hak tanah peribumi
Warisan	Pemilikan tanah hanya boleh dilakukan secara warisan
Elak	Mengelakkan berlaku pemajakan tanah ,pemecahan dan penjualan tanah terhadap tanah warisan
Bahagi	Land Order 1948 membahagikan tanah kepada tanah campuran,tanah simpanan, dan tanah pedalaman
Campuran	Golongan imigran hanya mempunyai hak terhadap tanah campuran
Warta	Mewartakan proklamasi 111 Perlindungan Hak Peribumi 1889
PD	Pegawai Daerah diberi kuasa menjaga kepentingan hak milik tanah peribumi Sabah
Urusniaga	Menganggap tidak sah segala urusniaga tanah antara peribumi dengan orang Eropah sebelum 1
Kuasa	Pegawai Daerah diberi kuasa dalam urusniaga tanah dengan orang Eropah
Tuntut	Penduduk peribumi Sabah berhak menuntut ganti rugi terhadap tanah yang dijual kepada orang asing

Muka Surat 261 – 262

b) Mengapakah orang Melayu kekal dalam ekonomi tradisional semasa pemerintahan British?

[8 markah

Benar	-	Pekebun kecil tidak dibenarkan menanam getah di tanah sawah
Premium	-	Menaikkan premium tanah untuk tanaman getah
Larang	-	Melarang pembukaan tanah baru untuk penanaman getah
Stevenson	-	Memperkenalkan Sekatan Stevenson untuk melindungi peladang Eropah semasa kejatuhan harga getah
Rendah	-	Memberi kuota yang rendah untuk penjualan getah oleh orang Melayu
Tidak	-	Tidak memberi keutamaan kepada nasib rakyat tempatan
Utama	-	Mengutamakan ekonomi penjajah dan ekonomi peladang besar atau kelas komprodor yang men Negara
Skim	-	Menggalakkan pelaburan Eropah menerusi skim perladangan
Tawar	-	Insentif kewangan dan bantuan teknikal tidak pernah ditawarkan kepada pekebun kecill

Muka Surat 263 – 264

3 a) Terangkan faktor yang mempengaruhi kemunculan bandar baru di Tanah Melayu pada pada awal abad ke-20. [6 markah]

Bijih Timah	-	Perkembangan kegiatan perlombongan bijih timah mewujudkan bandar seperti Kuala Lumpur, Taiping dan Seremban
Petroleum		Perkembangan perusahaan petroleum mewujudkan bandar Miri di Sarawak
Angkut		Perkembangan sistem pengangkutan mewujudkan bandar Kuala Lumpur
Tanaman		Perkembangan tanaman komersial mempengaruhi kewujudan bandar Johor Bahru
Strategik		Kuala Lumpur berkembang sebagai bandar besar kerana kedudukannya yang strategik
Pelabuhan		Peningkatan pengeluaran produk industri bijih timah dan getah telah menjadikan Pelabuhan Klan Pinang sebagai bandar pelabuhan
Kumpul		Bandar Kuching muncul sebagai pusat pengumpulan dan pengeksport gambir dan lada hitam

Muka Surat 264

b) Jelaskan ciri masyarakat berbilang kaum di Tanah Melayu [4 markah]

Tempat		Petempatan masyarakat berbeza mengikut kaum.
Tinggal		Orang Melayu tinggal di luar bandar, orang Cina di bandar manakala orang India tinggal di estet
Kerja		Jenis pekerjaan rakyat berbeza-beza mengikut kaum..Orang Melayu sebagai petani kaum India kebanyakannya menoreh getah dan kaum China sebagai peniaga dan pekerja di lombong bijih timah
Bahasa		Bahasa yang dituturkan berbeza antara satu sama lain
Padu		Tidak ada kesepaduan dan interaksi antara kaum yang meluas
Pendidikan		Sistem pendidikan vernakular menggunakan bahasa ibunda mengikut kaum masing-masing

Muka Surat 265 – 266

c) Bagaimanakah sistem pendidikan semasa penjajahan British di Tanah Melayu dilaksanakan? [10 marka

Vernakular		Memperkenalkan sistem pendidikan vernakular
Ibunda		Sistem pendidikan menggunakan bahasa ibunda masing-masing
Tidak		Sistem pendidikan Inggeris tidak dilaksanakan sepenuhnya hingga ke peringkat tinggi
Tubuh		British menubuhkan sekolah vernakular Melayu di negeri-negeri Selat
Pertama		Sekolah Melayu pertama terletak di Teluk Belanga Singapura
Perempuan		Sekolah Melayu untuk murid perempuan telah dibuka di negeri-negeri Selat pada 1885
Rendah		Sekolah Melayu hanya ditubuhkan pada peringkat rendah mengunakan kurikulum yang bersesuaian dengan cita-cita British untuk mengekalkan orang Melayu sebagai petani
Guru		Maktab Perguruan Sultan Idris ditubuhkan di Tanjung Malim Perak untuk melatih guru sekolah Melayu
Elit		Kolej Melayu Kuala Kangsar ditubuhkan khas untuk golongan elit
Tamil		Pendidikan Tamil disediakan oleh kerajaan British di bandar dan berorientasikan sistem pendidikan di negara India
Ladang		Pihak pengurusan ladang pula akan membiayai sekolah Tamil di kawasan ladang
Guna		Menggunakan sukatan pelajaran,buku dan tenaga pengajar dari India dan bahasa Tamil sebagai bahasa pengantar
China		Sekolah China dibiayai oleh saudagar China dari China. Contohnya Sekolah Chung Hwa,dan Yuk Chai di Kuala Pilah
Dialek		Menggunakan dialek masing-masing sebagai bahasa pengantar.manakala buku,tenaga pengajar pelajaran dibawa dari China
Enakmen		Kerajaan British mewartakan Enakmen Pendaftaran Sekolah bagi mengawal segala aktiviti untuk menyekat pengaruh komunis di sekolah china
Inggeris		Perkembangan sekolah Inggeris pada peringkat awal diusahakan oleh mubaligh Kristian dan badan sukarela
Anggap		Sekolah Inggeris dianggap sebagai sekolah elit kerana lokasinya yang terletak di bandar dan pelajarnya terdiri daripada kalangan golongan atasan
Kurikulum		Kurikulum sekolah Inggeris disusun berasaskan sistem pendidikan di England
Universiti		Menubuhkan Universiti Malaya di Singapura

Muka Surat 267 – 269

4 a) Huraikan perkembangan sistem perhubungan jalan raya dan jalan keretapi di Tanah Melayu.

[12 marka

i) Jalan Keretapi

Pertama	-	Jalan keretapi pertama dibina menghubungkan Taiping dengan Port Weld pada 1885
Lain	-	Jalan keretapi yang lain turut dibina untuk menghubungkan kawasan perlombongan dengan pela Kuala Lumpur ke Port Swettenham,Seremban ke Port Dickson, dan Ipoh ke Telok Anson
Semua	-	Menjelang 1904, semua kawasan perlombongan mempunyai perkhidmatan keretapi
Siam	-	Jalan keretapi menghubungkan Seberang Perai dengan Selatan Siam siap dibina pada 1918
Gemas	-	Pada tahun 1931, jalan keretapi menghubungkan Gemas,Pahang dan Kelantan ke Siam siap dibina.
Singapura	-	Menjelang tahun 1923, jalan keretapi di Tanah Melayu disambung hingga ke Singapura

ii) Jalan Raya

Denai	-	Jalan denai dan jalan kereta lembu digantikan dengan jalan raya
Selangor	-	Menjelang 1895, Selangor dan Perak mempunyai rangkaian jalan raya sepanjang 2400 km
Perai	-	Pada tahun 1911, jalan raya dari Seberang Perai ke Melaka disiapkan
Perlis	-	Antara 1911 hingga 1928 jalan raya menghubungkan Perlis dengan Singapura telah disiapkan
Hubung	-	Jalan raya antara Kuala Lumpur dengan Kuantan dibuka untuk memudahkan perhubungan negeri-negeri di pantai barat dengan pantai timur Tanah Melayu

Muka Surat 269 – 270

b) Nyatakan usaha yang dilaksanakan untuk mengawal wabak penyakit di Tanah Melayu penghujung abad ke -19 hingga awal abad ke-20.

[8 marka

Hospital	-	Menubuhkan hospital kerajaan di Kuala Lumpur dan Taiping
Pusat	-	Membina pusat kesihatan kecil
Orang	-	Membina hospital atas sumbangan orang perseorangan seperti hospital Tung Shin di Kuala Lumpur
Institut	-	Mendirikan Institut Penyelidikan Perubatan pada tahun 1900
Kaji	-	Institut Penyelidikan Perubatan menjalankan kajian mengenai punca penyakit serta langkah pencegahan
Bersih	-	Menitikberatkan kebersihan dan kesihatan di bandar-bandar
Sanitary	-	Menubuhkan Sanitary Board untuk menjaga kebersihan bandar Kuala Lumpur dan bandar di Perak
Jabatan	-	Jabatan Kesihatan ditubuhkan untuk mengambil alih tugas Sanitary Board menjaga aspek kesihatan